

Dr. BIHARI JÓZSEF tanszékvezető főiskolai tanár:

OROSZ—MAGYAR HASONLÓSÁGI SZÓTÁR

I. Bevezetés

A magyarság már vándorlásának utolsó szakaszában is találkozott szláv törzsekkel, a szláv jövevényszavak azonban többségükben a honfoglalás utáni 1—2. évszázadban kerültek át nyelvünkbe [7]. A honfoglalók ugyanis, néhány apró szigettől eltekintve, főleg szlávokat találtak a Kárpátokon belül és tőlük vették át azoknak az új fogalmaknak a neveit, amelyek megváltozott életmódjukkal szükségszerűen együtt jártak. Fejlettebb kultúrájú szláv népek éltek a Dunántúl, sűrű volt a szláv lakosság a Vág és a Garam alsó folyásának a vidékén és az Alföldet északról félkörben szegélyező hegyvidék folyóvölgyeiben. Nagyobb szláv telepek voltak még a Felső-Tisza vidékén, a Szamos folyó mentén, továbbá a Nyírségben és az Ecsedi-láp környékén. Éltek szlávok az Erdélyi Medence peremvidékein, a Maros és a Temes völgyében is [1].

A magyar—szláv érintkezés tehát több mint 1000 éves múltra tekinthet vissza, történelmünk folyamán szinte állandó jellegű és hatása ma is, a felszabadulásunk óta különösen tart [2]. Nem tekinthetjük azonban most feladatunknak, hogy ennek az érintkezésnek nyelvünkben meglévő minden nyomát megvizsgáljuk. A probléma sokrétű, érdekes, az ősmagyar nyelv hangrendszerének a megállapítása szempontjából pedig fölötte fontos is. Évtizedeken át olyan kiváló nyelvtudósokat foglalkoztatott, mint Miklosich, Asbóth, Melich, Kniezsa, MOÓR stb. Ellenértés nézetek csatáznak egymással, a vita folyik és Kniezsa nagyszerű (egyelőre még befejezetlen) műve is sok kérdést nyitva hagy még. Valószínű, hogy a magyarság a honfoglalás előtt legelőször bolgárokkal érintkezett, hogy jövevényszavaink sorában erős a dunántúli szlovén hatás, de gyakran vitás, hogy a jövevényszavakat illetően pontosan melyik szláv nyelv az átadó. Más szóval: a szűkebb nyelvi eredet, a közvetítő nyelv problémája a szláv nyelveken belül nehezen állapítható meg. Problematikus ugyanis még sok keresztnév, személynév és helynév eredete, bővebb feldolgozást igényelnek a különböző átvételi rétegek is. Mindezek a problémák azonban témánkkal csak kapcsolatban vannak, de közvetlenül nem érintik. Számunkra a legfontosabb csupán annak a megállapítása, hogy szókészletünkben elég sok a szláv jövevényszó és köztük sok szó ma már alapszókincsünk tagja. Ez a tény fordította

figyelmünket arra, hogy a szláv jövevényszavakkal foglalkozzunk, mégpedig ezúttal nem is nyelvtörténeti, hanem pusztán *didaktikai* szempontból.

Ismeretes, hogy a didaktika a tanítás tartalma mellett nagy jelentőséget tulajdonít a tanítás mikéntjének is. Ebből a szempontból az orosz nyelvoktatásra vonatkozó módszertani irodalom nálunk még mindig nem bontakozott ki a megkívánt mértékben. Még ma sincs orosz módszertani folyóiratunk. A továbbképzés néhány hasznos füzetét megjelent ugyan, de pl. az orosz—magyar minimum szótár megjelenése még mindig várat magára. Nincsen orosz—magyar hasonlósági szótárunk sem. Effajta kísérlet ugyan történt dr. Csánk Béla részéről a negyvenes években Beregszászon [3], azonban őt kizárólag mnemotechnikai szempontok vezérelték, ezért közli csak ábécé sorrendben, még hozzá *hibás, latinbetűs átírásban* az orosz szavakat. Helyenként a közvetítő nyelvre is utal (a latinra, franciára, vagy németre), azonban sok olyan szót is felvesz az orosz nyelv szókincsébe (a hasonlóság kedvéért), amelyek az oroszban vagy nincsenek meg, vagy csak egészen ritka nyelvjárási alakok. (Vö.: бабка — boka, ярок — árok, пур — rúd stb.) Szaporítják továbbá szótáryanyagát olyan szavak, amelyeknek nincs a magyarban hasonló hangzású alakjuk és legfeljebb egy másik idegen (német, olasz vagy francia) szóhoz hasonlítanak csupán, pl. бюст — mellszobor (német: Büste). Bár az előszóban Csánk hangsúlyozza, hogy a pusztán véletlenül alapuló hasonló hangzású szavakat is feltünteti, azonban az ilyen hasonlóságokat gyakran túlzásba viszi és gyakorlati értékük még így is aligha támad. (Vö.: дохлый — döglött.) Tömegével ráncigálja továbbá elő azokat a szavakat is (ugyancsak a hasonlóság kedvéért), amelyek ma már elavultak. (Vö.: брадобрей — borbély, ma csak: парикмахер). Hasonló célból, de gyakran minden alap nélkül közli a képzett szavak tömegét is, pedig azoknál többnyire nincs már hasonlóság a legtöbbször teljesen eltérő magyar képzők miatt.

Mindent egybevetve, mégsem vitatható el a szerző elsőségének érdeme, azonban a sok filológiai pontatlanság, a romantikus nyelvészkedés, a sok, forradalom előtti szóanyag felhasználása, viszont az egész gyakori hiányzása mégis nagyrészt elavulttá teszi ma már ezt (az egyébként itt nem is kapható) kísérletet.

A mi szótárunk — helyhiány miatt — nem törekedhetik teljességre. Elsősorban azokat a szavakat vettük fel, amelyek

1. mind a mai oroszban, mind a mai magyarban *hangzásra* szinte teljesen egyformák. Pl.: баран, совет, паприка, колхоз, мак, стража, мама, щука, барка, тесто, борона, галушка, слива stb.,

2. továbbá azokat, amelyek a két nyelvben, ha nem is egészen, de nagyon hasonló hangzásúak. Pl.: сосед, стреха, милость, куколь, артишок, горлица stb.

Ebből látható, hogy szótárunk, bár magvát a szláv jövevényszavak alkotják, mégsem támaszkodik pusztán azokra. Didaktikai szempontból ugyanis nem hanyagolható el teljesen azok a nemzetközi szavak sem, amelyek mind a mai oroszban, mind a mai magyarban hasonló hangalakúak.

Nem vettük fel viszont azokat a szavakat, amelyek még megvoltak az óegyházi szlávban (óbolgárban) és a magyar szavakkal hangzásra és jelentésre csaknem teljesen megegyeztek, vagy legalábbis belőlük könnyen (hangtanilag szabályosan!) lezármaztathatók — *de a mai oroszban már nincsenek meg*. Pl.: óbolgár: празднь (üres, tétlen, hiú, rest stb., mai bolgár: prázen — üres) — parázna, (mai orosz: блудный, развратный), annak ellenére, hogy az óbolgár hangalak más, de az eredeti jelentéssel összefüggő szavakban ma is felfedezhető, pl.: праздный — tétlen, празник — ünnep. Kimarad ugyanezért az óbolgár дрягъ — *dorong* is, mely a mai oroszban: дрючок (ami viszont a »dorong«-hoz aligha hasonlít!), vagy az óorosz гряда — *gerenda*, mert a mai oroszban csak: бревно, балка, брус alakok vannak meg, amelyek közül egyik sem hasonlít az ősi alakhoz, éppen ezért nem is szerepel a szótárunkban. Az ilyen összefüggések feltárása ugyanis — bármilyen érdekes is lenne az — egyrészt már általában megtörtént a hivatkozott szlávisták műveiben, másrészt eltérítene eredeti célunktól — attól, amit már hangsúlyoztunk fentebb, hogy ti. *elsősorban* azokat a szavakat közöljük, amelyek a mai oroszban is megvannak és amelyeknek *hangzásra és jelentésre nézve* egészben vagy részben megfelelő magyar párjuk is van. Ez alól csak akkor teszünk kivételt, amikor az összefüggés (még a filológiailag képzetlenek előtt is) egészen kézenfekvő. Pl.: квас — kovász (bár ma »kovász« = закваска).

A nemzetközi szavak sorában a képzett szavak (származékszavak) közül csak azokat közöljük, amelyek megőrzik hasonlóságukat a megfelelő magyar képzéssel. Pl.: декан — dékán; деканат — dekanátus. (De már деканство nem szerepel!)

Nem vesszük fel a véletlenül egyforma hangzású szavakat sem, ha egyébként semmi közük sincs egymáshoz, pl.: шип- (tövis) — síp; бор (csónak) — bot; губа (ajak) — guba; перец (bors) — peres; хорда (mért húr) — horda; уборка (aratás) — uborka.

Ha éppen ilyen szavak fordulnának elő tanítás közben, akkor vegyük igénybe a szemléltetés minden lehető eszközét ahhoz, hogy a hasonló hangzású orosz szó jelentését jól el tudjuk különíteni a vele megegyező magyar hangalaktól.

Nagyon növelnék továbbá a nyelvjárási szavak is a hasonlósági szavak mennyiségét. Pl.: лавица — lóca, чуха — csuha, луг — lúg, надраги — nadrág, палата — palota, полова — polyva, постав — posztó, сольница — szelence (eredetileg: sótartó), сукня — szoknya, зоб (= »evés«, főleg lovaké) — zab (innen: zabál = nyj: зобать), чемер — csömör, бир — bér, обрус abrosz. Ennek ellenére azonban az eddig kifejtetteknek megfelelően nyelvjárási szavakat csak a legritkább esetben közlünk.

Már említettük, hogy a közvetítő nyelvet néha lehetetlen meghatározni. Bizonyos, hogy a magyar nyelv szláv szavai többnyire délszláv eredetűek, az ún. nagyorosszággal csak felszabadulásunk óta vagyunk közvetlen kapcsolatban. Szótárunk azonban nem veti fel az eredet kérdését sem, mert központjában a hasonlóság elve áll, éppen ezért pl. a король — *király* szót közli, bár közismert, hogy germán eredetű

(KARL), de a szláv nyelvekben is gyökeret vert, hozzánk onnan került és a mai oroszban is megvan.

Általában (néhány kivételtől eltekintve) arra törekedtünk, hogy élő hasonlósági szókinccset közvetítsünk, mert bármennyire is nem szótanulás a nyelvtanulás, mert a nyelvnek csak építőanyagát alkotják a szavak, de mint ahogy az építésnél az építőanyagokat sem lehet nélkülözni, szavak nélkül sem képzelhető el semmiféle nyelv. Persze, aki a nyelvtanítás vagy nyelvtanulás helyes módszerét keresi, nem a szótanulás módszerére gondol, mert tudhatja valaki egy nyelv teljes szókinccsét, beszélni mégsem tud azon a nyelven [4]. A beszélés azonban csak olyan szavakból szerkesztett mondatok segítségével végezhető, amely mondatok szókinccsét érti — vagy legalábbis könnyen megértheti — a tanuló, ezért a szókinccs kérdése nagyon is lényeges az eredményes nyelvtanításban.

A nyelvtanulás is munka, mégpedig komoly munka. A nyelvoktatás története folyamán sok kísérlet történt már arra vonatkozólag, hogy a nyelvtanulás munkájával, mint minden munkával természetszerűen vele járó nehézségeket a minimumra csökkentsék. Az ún. direkt módszer játékos kedvvel, az anyanyelv kikapcsolásával ugyanezt a célt akarja elérni, de mennyivel könnyebben el is érheti ezt, ha a hasonlósági szókinccs anyagát jól kiaknázza. Honti Rezső orosz nyelvtanában [6] 60 olyan orosz szót közöl, amelyeknek a megtanulása sem a gyerekeknek, sem a felnőtteknek nem okoz különösebb nehézséget, éppen a megfelelő magyar szavakkal való nagyfokú hasonlósága miatt. (сено, жир, ключ, шуба, рош, казак stb.) Ezt a számot mi most a sokszorosára növeljük szótárunkkal. Ez a szókinccs már az első orosz nyelvórán jól gyümölcsöztethető, mert ha a nevelő az osztály érdeklődésének-összetételének megfelelően válogatja ki belőle azt a néhány szót, amelyen keresztül először kívánja bemutatni tanítványainak az orosz nyelvet, éppen az ismerős szavak következtében maradandó élményt fog nyújtani nekik és a gyerekek meg lesznek győződve arról, hogy az orosz nyelvvel kapcsolatosan felmerülő nehézségek a jövőben is — ha nem is mindig ilyen könnyedén —, de leküzdhetők lesznek.

A hasonlósági szókinccs segítségünkre siethet még a következőkben:

1. A tanterv előírja az ún. szervezési szavak fokozatos bevezetését. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy a VI. o.-tól kezdve egyre több nehézséget okoz e szavak kitalálása, mert a kötelező szókinccs ismerete egyre jobban szűkíti a még bevezethető szavak számát. Ellenben: a tankönyv eddig egyféle volt, pedig részben más szavak járnak falun, mint városban. A hasonlósági szótár lehetőséget nyújt arra, hogy a nevelő viszonylag könnyen kiegészíthesse az egyes olvasmányok szókinccsét.

2. Az iskolai orosz társalgás óráit élvezetesebbé teheti a nevelő a hasonlósági szótár felhasználásával, mert kevés munkával sok ismeretet adhat át tanítványainak.

3. Segédeszközül szolgálhat a már régóta ígért és várt orosz-magyar minimum szótár megszerkesztésénél, valamint

4. a következő orosz tankönyvek megírásánál is, hiszen az elsajátításra kijelölt szavak sorrendjében a fokozatosság, a »könnyebbről a nehezebbhez« elvének érvényesülését misem biztosíthatja jobban, mint a hasonlósági szótár anyagának a tantervi követelmények szellemében való módszeres felhasználása.

5. Az anyanyelvre való támaszkodás elvének egyre fokozódó hangsúlyozása mellett önmagunkkal kerülnénk ellentmondásba, ha — míg a nyelvtan területén felhasználjuk a leglazább összefüggéseket is, sokszor még meg is előzzük az anyanyelv nyelvtanát (főnévi igenév az V. o.-ban stb.), — a szókincs tanításában pedig figyelembe sem vesszük, amit készen kínál anyanyelvünk.

6. Megkönnyíti az orosz nyelv tanítását, ha az orosz helyesírás és fonetika szabályait a hasonlósági szókincs példáin mutatjuk be. Így pl. kitűnően szemléltethetjük a *redukció* jelenségét a *коса, дыня, чудо* szavakon, mert ezeknek a szavaknak a magyar kiejtése nagyon hasonlít a megfelelő orosz kiejtéshez is. (Kasza-dinnye-csoda.) Az átvett szláv szavakban általában egy fokkal nyíltabb hangzót ejtünk, erre gondolva mindjárt könnyebb lesz az orosz *стол* után az *asztal* megtanulása.

7. Hasonlóképpen jól felhasználható a hasonlósági szókincs tanítása felsőbb fokon is, pl. a történeti nyelvtanban a nazálisok tanításánál. Amikor arról beszélünk, hogy a régi orosz nyelvben, mint minden más szláv nyelvben is, a tiszta vokálisokon kívül még nazálisok is voltak, akkor megint csak a hasonlósági szókincs példáival mutatjuk ezt be. A *menta* — *мята*, *péntek* — *пяток*, *rend* — *ряд*, *szent* — *свят-ой* szépen illusztrálja, hogy a j+a hangkapcsolat gyakran a j+ę-ből (orrhangú e, amelyik -en- szótagból származott mássalhangzó előtt) származott és a magyar szó éppen ezért még a régibb kiejtésre utal ugyanúgy, mint a *donga* (дуга), *konkoly* (куколь), *goromba* (грудь), *korong* (круг), *abroncs* (обруч), *galamb* (голубь) szavak, amelyek viszont a j+u hangsorra derítenek fényt (ahol ugyanis szláv jövevényszavainkban ma magánhangzó +m vagy n [ŋ] hangkapcsolatokat találunk, ott a mai oroszban mindenkor »y« vagy »я« van).

Szótárunk számít természetesen nevelőink bizonyos fokú nyelvi alapműveltségére. Akiknél ez megvan, azoknál nem fog nehézségbe ütközni, hogy rámutassanak pl. a *застава* és *пристав* szavaknál az *szt* — *szl* váltakozásra és tanítványaikhoz azonnal közelebb kerülnek a látszólag nem egészen hasonló hangalakok (zászló, poroszló). Ugyanígy villantunk rá néha egy hangátvetésre: *плесень* *pelészn*-*peniszl*-*penész*, a *x/k* váltakozásokra (különösen, ha idegen szavakról van szó): *хром* — *króm*, *холера* — *kolera*, *хмель* — *komló*, vagy arra, hogy az orosz »ист« képzőből, mely általában a foglalkozást jelentő szavakat jellemzi, a magyarban rendszerint »-ista« lesz: *гимназист* — *gimnazista*.

A filológiaiag kevésbé képzettek figyelmét pedig az összefüggések felismerésére hívjuk fel. Ha észreveszik, hogy az orosz *зима* szó emlékeztet *jelentésénél fogva* is a »zimankó«-ra, a *пух* szó a »puha« melléknévre, a *скачок* »ugrás« pedig a *szöcskére*, ezek a szavak még akkor is könnyebben bevésődnek az emlékezetbe, ha néha tudományosan

nem is sikerül mindig bizonyítanunk az összefüggéseket (mint pl. éppen a скачок esetében, ahol az egyeztetés *hangtanilag* nem mutatható ki).

A felnőttek tanításánál a hasonlósági szótár anyagából — ha lehet — azt a szókincset kezdjük tanítani, amely szókincs a felnőtt tanuló szakmájának a szókincse.

Kétségtelen továbbá, hogy mind a felnőttek, mind az iskolás gyermekek tanításában fontos szempont a szó gyakoriságának és gyakorlatiságának szempontja mellett a szó hangsora is. Minél ismertebb egy hangsor, annál könnyebben megtanulható. Így nyer értelmet a hasonlósági szótár, mely főleg ismert hangsorú szavakat tartalmaz.

Lehet ugyan, hogy a szavak hangsorát tekintve, nincs könnyű és nehéz szó — fejtik ki véleményüket a már hivatkozott könyv szerzői [5]. Nehézség tekintetében nincs ugyanis nagy különbség — ezt elismerjük — e két szó hangsora között: школа-карандаш. Mégsem vitás azonban, hogy annak, aki még csak kezdő az idegen nyelv tanulásában, előbb kell megtanulnia a школа szót, mint a карандаш szót. *Bakonyi Hugó*: A gyermeknyelvi szókincs fejlődése stb., *Cser János*: A magyar gyermek szókincse, *Tettamanti Béla*: A legszükségesebb német szavak és fordulatok című könyve azt a minimális szókincset nyújtja, amelyet a kezdőnek elsősorban tanulnia kell. Ha ebbe a szókincsbe fokozatosan és ugyancsak a gyakoriság szempontjának megfelelően beolvasztjuk az orosz-magyar hasonlósági szókincs anyagát, akkor olyan mondatok beszéltetésével történhetik a tanítás, amelyekben már szótanulási probléma szinte alig van, tehát sokkal több alkalom és idő adódik a nyelv egyéb titkainak megismerésére.

Didaktikai szempontok vezettek bennünket, amikor a szokásos ábécé rendtől eltérően fogalomkörök szerint csoportosítottuk a szóanyagot. Sok szóról nehéz eldönteni, hogy melyik fogalomkörbe tartozik, némelyik szó több körbe is besorozható. Ilyenkor rendszerint olyan szavak között adjuk a kérdéses szót, amelyek társaságában leggyakrabban fordul elő.

Az orosz szó után zárójelben mai jelentése, esetleg rétegbeli jelzése: *rég* = régies, *nyj* = nyelvjárási stb. következik. A gondolatjel után mindig azt a szót közöljük, amelyhez a címszót hasonítottuk. Ha utána még () is következik, ez a hasonított szó mai orosz megfelelőjét adja meg. Pl.: квас (savanykás hűsítő ital) — kovász (закваска).

A gondolatjel után álló külön jelzések csak a magyar szóra vonatkoznak.

*

A pedagógiai főiskolák immár egy évtizede büszkén hivatkoznak arra, hogy dolgozói a tudományok művelése mellett minden erejüket és képességüket a *gyakorlati oktatás* szolgálatába kívánták állítani. Nagyon örülnénk, ha ez a kis munka is növelné azoknak a számát, akik mindig törekedtek a fenti cél elérésére, és abban a reményben bocsátjuk útjára, hogy nemcsak a hivatásos pedagógusok és az iskolás ifjúság, hanem az orosz nyelvet megtanulni kívánó felnőttek érdeklődését is magára fogja vonni.

II. A SZÓTÁRI RÉSZ

Állam, hivatal, társadalom

дипломат — <i>diplomata</i>	делегация — <i>delegáció</i>
дипломатия — <i>diplomácia</i>	делегировать — <i>delegálni</i>
мандат — <i>mandátum</i>	интервенции — <i>intervenció</i>
министр — <i>miniszter</i>	канцлер — <i>kancellár</i>
парламент — <i>parlament</i>	картотека — <i>kartoték</i>
сенат — <i>szenátus, felsőház</i>	консул — <i>konzul</i>
сенатор — <i>szenátor</i>	Кремль — <i>Kreml</i>
совет — <i>szovjet, tanács</i>	либерал — <i>liberális</i>
султан — <i>szultán</i>	либерализм — <i>liberalizmus</i>
трон — <i>trón</i>	кулак — <i>kulák</i>
урна — <i>urna</i>	кули — <i>kuli</i>
демократ — <i>demokrata</i>	мужик — <i>muzsik, parasztember</i>
демократизация — <i>demokratizálás</i>	партия — <i>pártia</i>
демократизм — <i>demokratizmus</i>	слуга — <i>szolga</i>
демократия — <i>demokrácia</i>	сосед — <i>szomszéd</i>
фашизм — <i>fasiszmus</i>	хулиган — <i>huligán, esibész</i>
фашист — <i>fasiszta</i>	саботаж — <i>szabotázs</i>
товарник — <i>árufőnök (tárnok)</i>	бал — <i>bál</i>
стольник — <i>asztalnok</i>	банда — <i>banda</i>
жупан — <i>zsupán</i>	беседа — <i>(beszélgetés) — beszéd</i>
дворник — <i>(házmester) udvarnok</i>	деспот — <i>deszpota</i>
царевич — <i>cárevics, a cár fia</i>	диктатор — <i>diktátor</i>
царизм — <i>cárizmus</i>	диктатура — <i>diktatúra</i>
царь — <i>cár</i>	капитализм — <i>kapitalizmus</i>
цензор — <i>cenzor</i>	капиталист — <i>kapitalista</i>
цензура — <i>cenzura</i>	конгресс — <i>kongresszus</i>
шах — <i>sah (perzsa uralkodó)</i>	визит — <i>vizit</i>
король — <i>király</i>	генерация — <i>generáció</i>
воевода — <i>vajda</i>	юнкер — <i>junker, nagybirtokos</i>
кесарь — <i>(római) császár</i>	герольд — <i>herold, hírnök</i>
бан — <i>bán</i>	герцог — <i>herceg</i>
межа — <i>(mezsgye) — megye</i>	клуб — <i>klub</i>
наша — <i>basa</i>	банкёт — <i>bankett</i>
чиновник — <i>(forr e hivatalnok) — csi- ponnyik</i>	парламентаризм — <i>parlamentarizmus</i>
сектор — <i>szektor, osztály</i>	прокламация — <i>proklamáció, прокла- мировать — proklamál, протекторат</i>
агрессор — <i>agresszor</i>	— <i>protektorátus, путч — puccs, регент</i>
агрессия — <i>agresszió</i>	— <i>régens, староста — (bíró) — sztaroszta,</i>
лига — <i>liga, szövetség</i>	суверенитет — <i>szuverénitás, суверен- ный — szuverén, террор — terror, тер- роризм — terrorizmus, террорист —</i>
плénum — <i>plénum</i>	— <i>terrorista, тоталитарный — totalitárius,</i>
погром — <i>pogrom</i>	тотальный — <i>totális, трибун — tribun,</i>
престиж — <i>presztizs, tekintély</i>	федерализм — <i>föderalizmus, szövet-</i>
раб — <i>rab</i>	
делегат — <i>delegátus</i>	

ségi államrendszer, federalista — föderalista, федералистический — föderalisztikus, федеральный — föderális, федеративный — föderatív, федерация — föderáció, феодализм — feudalizmus, феодальный — feudális, халиф — kalifa, халифат — kalifátus, шериф — seriff, шифрованный — sifrirozott, реjtjeles, шифровать — sifriroz, rejtjelez, шифровка — sifrirozás, rejtjelezés, печать — pecsét, декларация — deklarálás, kijelentés, русофила — russzofil, oroszbarát, синдикализм — szindikalizmus, синдикалист — a szindikalista, синдикат — szindikátus, уния — unió, egyesülés, эмир — emír, указ — ukáz, rendelet, земство — zemsztvo, helyi önkormányzat (a cári Oroszországban), национализация — nacionalizálás, államosítás, ликвидатор — likvidátor, набоб — nábob, националист — nacionalista, национализм — nacionalizmus, начальник — (előjáró) — nacsálnyik, нимб — nimbusz, нормализация — normalizáció, олигарх — oligarcha, палисад — padisuh, szultán, патрон — patrónus, pártfogó, патронаж — patronázs, védнөксөг, пацифизм — pacifizmus, пацифист — pacifista, печать — pecsét, позиция — pozíció, префект — prefektus, префектура — prefektúra, протектор — protektor, pártfogó, протекция — protekció, рационализация — racionalizálás, реакционер — reakciós egyén, реакционный — reakciós, реакция — reakció, репутация — reputáció, hírnév, референт — referens, előadó, ритор — rétor, szónok, вөтум — vótum, szavazat, декрет — dekrétum, rendelet, демагог — demagóg, демагогия — demagógia,

депутация — deputáció, империализм — imperializmus, империалист — imperialista, инспектор — inspektor, коммуна — kommuna, közösség, консерватизм — konzervatívság, консолидация — konszolidáció, космополит — kozmopolita, легитимист — legitimista, лакэй — lakáj, магнат — mágnás, снобизм — sznobizmus, социолог — szociológus, фиаско — fiaskó, kudarc, флирт — flört, цель — cél, шумутанье — sugdosás, шумукаться — sugdos, карьера — karrier, карьерист — karrierista, карьеризм — karrierizmus, творчество — szabolás, друзья — (barátok) — drusza, анаш — aracs, аристократ — arisztokrata, аристократия — arisztokrácia, артель — artel, бегемот — behemót (ember), беги — bej, бег, компания — kompánia, компромисс — kompromisszum, конвенционный — konvencionális, фазис — fázis, fejlődési fok, экспозе — expozé, előadás, элита — elit, felső réteg, эндогамия — endogámia, törzsön belül való házасodás, эндогенный — endogén, этикет — etikett, юбилей — jubileum, гарем — hárem, гейша — gésa (japán leaházi énekesnő), честь — (becsület) — tiszt, престав (реч оросз рендөрфонөк) — poroszló, автономия — autonómia, önkormányzat, автохтонность — autochtonitás, автократический — autokratikus, автентичный — autentikus, абсолютизм — abszolutilizmus, önkényuralom, робот — robotember (gép), работа — (munka) — robot, (бярщина), витязь — viléz, шатер — (cigány) sátor, свободный — szabad.

Állattenyésztés

Нели — jászol
сечка — szeeska
бырка, бирка (nyj sz) — birka
черёда — (költ sor, nyáj) — csorda
крупа — (kása, gríz) — korpa (отрубя)
паянты — pázsit, legelő
рой — raj, (méhraj)
обрёк (лөрт дэзма) — abrak
бык — bika
степь — szeppe, pusztá
иво — iqa
яром — járom
хомут — hámtqa
голубь — galamb
пана — pána (tyúk)

пастух — pásztor
пастырь (költ, egyh.) — pásztor
баран — bárány
подкова — patkó
фокстерьер — foxterrier
шиншилла — csincsilla (házinylát fajta)
як — jak (tibeti szarvasmarha)
сука — szuka, nősténykutya
пони — póni, törpe ló
пухляк — pulár, kappan
щука — csuka
гөрница — gertice
буйвол — bivoly
павушка — pávácska
копыто — kapla, pata

Állatvilág

чиж — <i>csiz</i>	тигр — <i>tigris</i>
сойка — <i>szajkó</i>	фазан — <i>fácán</i>
сорóка — <i>szarka</i>	фауна — <i>fauna, állatvilág</i>
воробей — <i>veréb</i>	фламинго — <i>flamingó</i>
блужа — <i>bolha</i>	хамелеон — <i>kaméleon</i>
глист, глиста — <i>giliszta</i>	нимпанзэ — <i>csimpánz</i>
кóбра — <i>kobra, pápaszemés kígyó</i>	скорпион — <i>skorpió</i>
рак — <i>rák</i>	сóболя — <i>coboly</i>
вóдра — <i>vidra</i>	пеликан — <i>pelikán</i>
пáйт — <i>pók</i>	пингвин — <i>pingvin</i>
моль — <i>moly (lepke)</i>	полип — <i>polip</i>
попугáй — <i>paragáj</i>	пума — <i>puma</i>
бáбка — <i>báb</i>	росомáха — <i>rozsomák, torkosborz</i>
коро́на — <i>varjú</i>	саламáндра — <i>szalamandra</i>
газель — <i>gazella</i>	нү́трия — <i>nutria</i>
гидра — <i>hidra</i>	прототип — <i>prototípus, ősminta</i>
гиена — <i>hiéna</i>	скачэк — <i>szöcske (kuzmечик)</i>
горилла — <i>gorilla</i>	эмý — <i>emi</i>
жирáф — <i>zsiráf</i>	ягуár — <i>jaguar</i>
зэбра — <i>zebru</i>	пийвица, пийвика — <i>pióca</i>
какаду — <i>kakadu</i>	слýка — <i>(erdei) szalonka</i>
крокодиль — <i>krokodíl</i>	скунс — <i>szkunksz</i>
кукушка — <i>kakuk</i>	гуáно — <i>guáno, madártrágya</i>
куковáть — <i>kakukol</i>	зебу — <i>zebu</i>
лáма — <i>láma</i>	клоп — <i>poloska</i>
леопáрд — <i>leopárd</i>	медвэдь — <i>medve</i>
медýза — <i>medúza</i>	муфлон — <i>muflon</i>
павиáн — <i>pávian</i>	мандриль — <i>mandrill</i>
павáл — <i>sakál</i>	вóклиця — <i>(kopó) — vizsla</i>

Növényvilág

кóкоть — <i>korkoly</i>	сóя — <i>szója (bab)</i>
буя — <i>bükk (fa)</i>	спáрка — <i>spárga</i>
мох — <i>moha</i>	сурéпица — <i>repce</i>
лён — <i>len</i>	тис — <i>liszafa</i>
артишóк — <i>árticsóka</i>	тóполь — <i>topoly (fa)</i>
пáприка — <i>paprika</i>	тюльпáн — <i>tulipán</i>
бóб — <i>bab</i>	укрóп — <i>kapor</i>
кукурýза — <i>kukorica</i>	резедá — <i>rezeda</i>
дýня — <i>(sárga) dinnye</i>	ренклóд — <i>ringló</i>
кáктус — <i>kaktusz</i>	рэпа — <i>répa</i>
кáнна — <i>kanua</i>	рожь — <i>rozs</i>
люцэрна — <i>lucerna</i>	слýва — <i>szilva</i>
мак — <i>mák</i>	капýста — <i>káposzta</i>
мáли́на — <i>málna</i>	гроэдь — <i>(szőlő) gerezd</i>
мáстыва — <i>mályva</i>	огурéц — <i>ugorka</i>
мýта — <i>menta</i>	свёкла — <i>cékla</i>
осóт — <i>uszal</i>	кáша — <i>kása</i>
мандрáгóра — <i>mandragóra</i>	абрикóс — <i>(kajszi) barack</i>
ментóл — <i>mentol</i>	фасóль — <i>paszuly</i>
парк — <i>park</i>	черéшня — <i>cseresznye (fa)</i>
хна, хéнна — <i>henna</i>	сóрго — <i>szorgo, durvaköles</i>
хризáнтéма — <i>krizantém</i>	рэдька — <i>retek</i>
моркóвь — <i>murok</i>	луч — <i>(sugár) — lucsfenyő (cse)</i>
циклáмен — <i>ciklámen</i>	бузина — <i>bodza</i>
явор — <i>jávor (fa)</i>	лопух — <i>lapu</i>
голь (рэг пусзласáг) — <i>gully (vetka)</i>	пáпоротник — <i>páfrány, rég paprad</i>
губá — <i>(taplógomba) — gomba</i>	бегóния — <i>begónia</i>

белена — *beléndek*
 вербена — *verbéna, vasfű*
 гербарий — *herbárium*
 гиацинт — *jácint*
 лебеда — *laboda*
 лилия — *liliom*
 магнолия — *magnólia*
 мимоза — *mimóza*
 мирт — *mirtusz*
 нарцисс — *nárcisz*
 олеандр — *(o)leander*
 олива — *olajfa*
 бамбук — *bambusz*
 анис — *ánisz*
 агавы — *agavé*
 цитрус — *citrusz*
 эвкалипт — *eukaliptusz*
 элодея — *elodea*
 берёка — *barkóca (fa)*

бурьян — *burján, dudva*
 хворост — *(rőzse) — haraszt*
 шишка — *siska, toboz*
 гибрид — *hibrid*
 имбирь — *gyömbér*

лаванда — *levendula*, филодендрон — *philodendron*, флора — *flóra, növényvilág*, шафран — *sáfrány*, тамаринд — *tamarind*, тамариск — *tamariszk (fa)*, тубероза — *tubarózsa*, тья — *tyjafa*, фикус — *ficus*, цедрат — *cedrát (fa)*, пальма — *pálma*, пастернак — *paszternák*, примула — *primula*, лаваш — *kankalin*, рута — *ruta*, скабиоза — *szkabioza (mezei virág)*, петрушка — *petrezselyem*, петунья — *petúnia*, рипин — *ricínus*, роза — *rózsa*, розмарин — *rozmaring*, платан — *plátán (fa)*

Családi élet

челюдь — *(rég) belső cselédség) — család*
 брат — *(fivér) — barát*
 внук, внучка — *unoka (fiú ill. lány)*
 баба — *(nőszemély) — bába*
 кум — *koma*
 мама — *mama*
 мамочка — *mamuska*
 матка — *(anya) — mátká*
 папа — *papa, apuka*
 мачеха — *mostoha (anya)*

матрона — *matróna*
 дед (папуа) — *déd (pradéd)*
 пестунья (rég gondos nevelő) — *pest-tonka (няня)*
 матушка — *matuska, anyácska, néni*
 бабушка — *bátyuska, öregem*
 патриархальный — *patriarhális*
 патриархат — *patriarkátus*
 пеленка — *pelenka*

Egészség, betegség, orvostudomány

массаж — *masszázs*
 нормальный — *normális*
 сыворотка — *szérum*
 витамин — *vitamin*
 санаторий — *szanatórium*
 маникюр — *manikűr*
 педикюр — *pedikűr*
 прическа — *frizúra*
 бритва — *borotva*
 нудра — *púder*
 грот — *(mesterséges barlang, üreg) — garat (глóтка)*
 бедро — *(takácsborda) — borda*
 аптека — *patika*
 диагноз — *diagnózis*
 диагности — *diagnosztá*
 доктор — *doktor*
 инфекция — *infekció*
 инфлюэнца — *influenza*
 поликлиника — *poliklinika*
 психолог — *pszichológus*
 вахта — *válta*
 опиум — *ópium*
 пломба — *plomba, foglömés*

табес — *tábesz, hátgerincsorvadás*
 гной — *(genny) — ganaj — (навоз)*
 зонд — *szonda*
 струма — *struma*
 трахома — *trahoma*
 фельдшер — *felcser*
 холера — *kolera*
 пульс — *pulzus*
 рецепт — *recept*
 рецептура — *receptura*
 инъекция — *injekció*
 ипохондрик — *hipochonder*
 ипохондрия — *hipochondria*
 истерик — *hisztériás (beteg)*
 истерия — *hisztéria*
 консилиум — *konzilium*
 кризис — *krízis*
 лазарет — *lazaret, kórház*
 наркоз — *narkózis*
 наркотик — *narkotikum*
 немой — *néma*
 неметь — *megnémul*
 онемелый — *elnémult*
 онеметь — *elnémul*

операция — *operáció*
 психиáтр — *pszichiáter, elmeorvos*
 борода — (*szakáll*) — *borda*
 опиум — *ópium*
 плесень — *penész*
 абóрт — *abortusz*
 эпилепсия — *epilepszia*
 горб — (*púp*) — *görbe* — (горба-
 тый)
 корча — *görcs*
 тиф — *tífusz*
 туберкулёз — *tuberkulózis*
 туберкулин — *tuberkulin*
 неволи — (*kényszer*) — *nyavalya*
 бандаж — *bandázs*, доза — *dózis*, порá
 — *pórus*, саркома — *szarkóma*, при-
 гатор, лилипут — *liliputi, törpe*, мазо-
 хизм — *mazochizmus*, пигмёй — *pig-
 meus, törpe*, пигмент — *pigment, festő-
 anyag*, плазма — *plazma*, помада —
romádé, kenőcs, протёз — *protézis, mű-
 végtag*, протоплазма — *protoplaszma*,
 рефлех — *reflex*, садизм — *szadizmus*,
 садист — *szadista*, тинктýра — *tinktúra*,
 автопластика — *autoplasztika, (azonos
 szövetből való pótlás)*, электрокардио-

грамма — *elektrokardiogram*, электро-
 кардиография — *elektrokardiográfia*,
 электротерапия — *elektroliterápia*, эле-
 фантиаз (ис) — *elefántiázis, (elefántkór,*
 эликсир — *elixir*, эмбрион — *embrió*,
 эпидемия — *epidémia, járvány*, эпилеп-
 тик — *epileptikus*, ёвнух — *eunuch*,
 идиот — *idióta*, идиотизм — *idiotizmus*,
 инвалид — *invalidus, rokkant*, компли-
 кация — *komplikáció*, лаборатория —
laboratórium, скорбýт — *skorbut*, стрих-
 нин — *sztrichnin*, таблетка — *tabletta*,
 тампон — *tampon*, термотерáпия — *ter-
 moterápia, hőgyógykezelés*, тетанус —
tetanusz, уролог — *urologus*, урология —
urologia, фагоцит — *fangocita, sejt-
 faló*, фармаколог — *farmakológus*,
 фармацевт — *gyógyszerkutató, farmakológus*,
 фармакология — *farmakológia*, фистула —
fisztula, sipoly, фобия — *fóbia*, френо-
 лог — *frenológus*, френология — *fren-
 ologia*, коронар — *koronáris*, фурункул —
furunkulus, хилус — *hilus* — низофре-
 ния — *szkizofrénia*, экзёма — *ekcéma*,
 пёстовать — *pesztálni*, апол — *ápol*, шам-
 пунь — *sampón*

Egyéni tulajdonságok

наивный — *naív*
 наивность — *naívság*
 пзжогá (*gyomorégés*) — *izgága*
 фривольность — *frivolság, ledérség*
 эгоизм — *egoizmus, önzés*
 гнус — (*jéreg, utálatos*) — *gonosz*
 (злой)
 кавалёр — *gavallér, udvarló*
 конгениальный — *kongentiális*
 чин — *csin, szépség*
 блуд — (*jeslettség*) — *bolond*
 инкогнито — *inkognitó*
 интрига — *intrika*
 креатýра — *kreatúra, báb*
 ригоризм — *rigorizmus*
 титан — *titán*
 филлигран — *filigrán*
 филлистер — *filiszter, nyárspolgár*

грубый — *goromba*
 эгоист — *egoista*
 фортель — *fortély, csel*
 цинизм — *cinizmus*
 циник — *cinikus (ember)*
 жест — *gesztus*
 коллега — *kolléga*
 благой — (*nép bolond*) — *balga*
 буйный — (*szertelen*) — *buja*
 гримáса — *grimasz*
 интимность — *intimitás*
 компрометировать — *kompromitál*
 ламентация — *lamentálás*
 сибарит — *szibarita, elpuhult*
 уникум — *unikum, nagy ritkaság*
 хохот — *hahota*
 хохотать — *hahotázik*
 хулиган — *huligán, csibész*

Fémek, ásványok

смарагд — *smaragd*
 топаз — *topáz*
 хром — *króm*
 мрáмор — *márvány*
 базáльт — *bazalt*
 бензол — *benzol*
 бриллиáнт — *brillians*
 гранит — *gránit (kő)*
 патина — *patina*

платина — *platina*
 диамáнт — *gyémánt*
 иод — *jód*
 кристáлл — *kristály*
 опáл — *opál*
 óлово — (*ón, cín*) — *ólom* (свинец)
 геóлог — *geológus*
 Селитра — *salétrom*
 магнит — *mágnes*

рутил — *rutil*
 уранит — *uranit*
 шпат — *pát*
 гнейс — *gnejsz*
 туф — *tufa*
 цинк — *cink*
 торф — *türfa, tőzeg*
 бензин — *benzin*
 брикет — *brikett*
 бронза — *bronz*
 лигнит — *lignit, barnaszén*
 пирит — *pirit*

гипс — *gipsz*
 доломит — *dolomit*
 кокс — *koksz*
 никель — *nikkel*
 рубин — *rubin*
 барит — *barit*
 порфир — *porfir*
 магнезит — *magnezit*
 малахит — *malachit*
 соль — *só*
 халцедон — *kalcedon*
 агат — *achát*

Filozófia, lélektan

эмпириокритицизм — *empiriokriticizmus*
 эмпирик — *empirikus (filozófus)*
 рационализм — *racionalizmus*
 реализм — *realizmus*
 пессимизм — *pesszimizmus*
 позитивизм — *pozitivizmus*
 схоластика — *skolasztikus*
 гуманизм — *humanizmus*
 оптимизм — *optimizmus*
 проблема — *probléma*
 психология — *pszichológia*
 сангвинический — *szangvinikus*
 талант — *talentum, lehetőség*
 эстетизм — *esztétizmus*
 этика — *etika*
 юморист — *humorista*
 летаргия — *letargia*
 норма — *norma*
 фанатизм — *fanatizmus*
 фантазия — *fantázia*
 фатализм — *fatalizmus*
 философ — *filozófus*
 формализм — *formalizmus*
 формальный — *formális*
 фрейдист — *freudista*
 эмпиризм — *empirizmus*
 эмоция — *emóció*
 рационалист — *racionalista*
 реалист — *realista*
 пессимист — *pesszimista*
 позитивист — *pozitivist*
 схоластика — *skolasztika*
 гуманист — *humanista*
 оптимист — *optimista*
 проблематика — *problematika*
 сангвиник — *szangvinikus*
 структура — *struktúra*
 эстет — *esztéta*
 эстетика — *esztétika*
 юмор — *humor*
 доктрина — *doktrína, tan*
 логика — *logika*
 пассивность — *passzivitás*
 фанатик — *fanatikus*

фантаст — *fantaszt*
 фаталист — *fatalista*
 философья — *filozófia*
 формалист — *formalista*
 фрейдизм — *freudizmus*
 повинизм — *sovinizmus*
 дуализм — *dualizmus*, дуалистический — *dualisztikus*, интуиция — *intuicio*, иррационализм — *irracionalizmus*, игилизм — *nihilizmus*, игилист — *nihilista*, номинализм — *nominálizmus*, номиналист — *nominalista*, объективизм — *objektívizmus*, окультизм — *okkultizmus*, онтология — *ontológia*, политизм — *politizmus*, сенсуализм — *szenzualizmus*, сентеницизм — *szeptencizmus*, субстанция — *szubsztancia*, талмуд — *talmud*, талмудист — *talmudista*, теза — *tézis*, тезис — *tézis*, утилитаризм — *utilitarizmus*, утопия — *utópia*, универсализм — *univerzalizmus*, фикция — *fikció, költött dolog*, блаженный — *balga, boldog, гош — hajh!*, дефиниция — *definició*, интеллекция — *intelligencia*, комплекс — *komplexus*, критерий — *kritérium*, мания — *mánia*, нормативный — *normatív, szabályszerű*, подэмия — *potémia*, постулат — *postulátum, követelmény*, реагировать — *reagál*, реминисценция — *reminiszcencia, visszaemlékezés*, сарказм — *sarkazmus*, саркастический — *sarkasztikus*, сентенция — *szentencia*, böles mondás, сентиментализм — *sentimentalizmus*, система — *szisztéma*, селекция — *szelekcio, kiválasztás*, стадия — *stádium*, суггестивность — *suggesztivitás*, эгоцентризм — *egocentrizmus*, экзистенциализм — *existencializmus*, эклектизм — *eklektizmus*, эклектик — *eklektikus (filozófus)*, эпикурец — *epikureista*, эссенция — *esszencia, utminek lényege*, идеал — *ideál*, идеализм — *idealizmus*, идеа-

лист — *idealista*, импульс — *impulzus*, индивидуалист — *individualista*, индивидуум — *individuum*, *egyéni*, лаконизм — *lakonizmus*, медиум — *medium*, паника — *pánik*, пассив — *passzív*, фатум — *fátum*, феминизм — *feminizmus*, феминист — *feminista*, феномен — *fenomén*, *jelenség*, феноменализм — *fenomenalizmus*, феноменальный — *fenomenális*, *csodás*, феноменология — *fenomenológia*, фидеизм — *fideizmus*, флегма — *flegma*, флегматик — *flegmatikus* (*júlozósus*), флегматический — *flegmatikus*, флегматичность — *flegmatikusság*, характе-

ристика — *karakterisztika*, химера — *kiméra*, *álmkép*, повинник — *sovéniszta*, эволюционизм — *evolucionizmus*, эволюция — *evolúció*, эгалитаризм — *egalitarizmus*, абсурд — *abszurdum*, *képtelenség*, абстракция — *absztrakció*, *elvonatkoztatás*, абстрагировать — *absztrahál*, *elvonatkoztat*, абсолют — *abszolútum*, темперамент — *temperamentum*, тенденция — *tendencia*, *irányzat*, теоретик — *teoretikus*, транс — *transz*, *révület*, филантропия — *filantrópia*, *emberszeretet*, мотив — *motívum*

Fizika, kémia

катод — *katód*
микрон — *mikron*
микроскоп — *mikroszkóp*
микрофон — *mikrofon*
радио — *rádió*
спектр — *spektrum*, *szinkép*
спектроскоп — *spektroszkóp*
статика — *sztatika*
термос — *termosz*, *hőpalack*
физик — *fizikus*
физика — *fizika*
фокус — *fókusz*
электромагнит — *elektromágnes*
электрон — *elektron*
электроскоп — *elektroszkóp*
энергия — *energia*
искра — *szikra*
генератор — *generátor*
индуктор — *induktor*, *áramgerjesztő*
индукция — *indukció*
калория — *kalória*
конденсатор — *kondenzátor*
масса — *massza*
призма — *prizma*, *hasáb*
проектор — *projektor*, *vetítőkészülék*
база — *bázis*
лакмус — *lakmusz*
молекула — *molekula*
нафталин — *naftalin*
реторта — *retorta*
сульфат — *szulfát*
уран — *urán*
формалин — *formalin*
химия — *kémia*
циан — *cian* (*gáz*)
воск — *viasz*
ляпис — *lapisz*, *pokolló*
парафин — *parafin*
гумми — *gumi*
электролиз — *elektrolízis*
эмульсия — *emulzió*, *keverék*
сульфит — *szulfít*, *kénessav sója*

натр — *nátron*
фенол — *fenol*
фенил — *fenil*
оксидация — *oxidáció*
сублимат — *szublimát*
метил — *metil*
нитрат — *nitrát*
стеарин — *stearin*
интерференция — *interferencia*, ион — *ión*, ионизация — *ionizáció*, линза — *lencse*, протон — *proton*, радий — *rádium*, радиограмма — *radiogram*, радиотехника — *rádiótechnika*, регенератор — *regenerátor*, релятивизм — *relativizmus*, релятивист — *relativista*, рефрактометр — *refraktométer*, *jénylörési szögmérő*, рефрактор — *refraktor*, *csillagászati láveső*, термоскоп — *termoszkóp*, *hőkülönbségmérő*, ультрамикроскоп — *ultramikroszkóp*, электрод — *elektród*, электродинамика — *elektrodinamika*, электродинамометр — *elektrodinamóméter*, электролит — *elektrolit*, электромагнетизм — *elektromagnetizmus*, электрометаллургия — *elektrometallurgia*, электрометр — *elektrométer*, электромеханика — *elektromechanika*, электромотор — *elektromotor*, электроника — *elektronika*, электростатика — *elektrosztatika*, электротехник — *elektrotechnikus*, эманация — *emanáció*, эмиссия — *emisszió*, энергетика — *energetika*, перископ — *periszkóp*, пухлый — *puha*, редкий — *ritka*, конденсор — *kondenzor*, тара — *tara*, *göngysúly*, ультрафиолетовый — *ultraviolet*, ржавчина — *rozsdá*, катализ — *katalízis*, натрий — *nátrium*, неон — *neon*, пектин — *pektin*, препарат — *preparátum*, рутений — *ruthenium*, сублимация — *szublimáció*, сульфид — *szulfid*

fid, kénvegyület, суперфосфát — *szuperfoszfát*, танин — *tannin*, csersav, термохимия — *hőkémiá*, торий — *tórium*, филтрат — *filtrátum*, leszűrt anyag, филтрация — *filtrálás*, фосфát — *foszfát*, фосфор — *foszfor*, фосфорит — *foszforit*, химик — *kémikus*, хлор — *klór*, хлорал — *klorál*, хлоралгидрат — *klorálhidrát*, хлорофил —

klorofil, хлороформ — *kloriform*, цианнизация — *ciánózás*, цианкалий — *ciánkáli*, цианоз — *ciánózis*, электрохимия — *elektrokémia*, этил — *etil*, желатин — *zselatin*, каучук — *kaucsuk*, пар — *pára*, парить — *párol*, порошок — *por*, редукция — *redukálás*, шүкитés, эбонит — *ebonit*, хлорид — *klorid*

Földművelés, mezőgazdaság

борозда — *barázda*
борона — *borona*
грабли — *gereblye*
йго — *iga*
перелог — *parlag, ugar*
сено — *széna*
сенокос — *szénakaszálás (ideje)*
рафия — *raffia*
солóма — *szalma*
токай, токайское — *tokaji (bor)*
коса — *kasza*
косец — *kaszás*
косилка — *kaszálógép*
цеп — *csép*
ярэм — *(rény) — járom, iga*
ярмо — *járom*
пята — *(sarok : a láb része) — pata*
жолоб — *(csatorna) — zsilip (шлюз)*
дух — *(lehellet) — doh (затхлость)*
копать — *(ásni) — kapálni (окопать)*
гребень — *gereben*
рожь — *rozsa*
кóлос — *kalász*
межа — *mezsgye*
лэн — *len*
ткач — *takács*
феллах — *fellah (arab paraszt)*
хомут — *hámiga*
стык — *(kopogtatás) — ösztöke*

амбár — *hombár*
трактор — *traktor*
тракторист — *traktorista*
совхоз — *szovhoz*
колхоз — *kolhoz*
бригада — *brigád*
бригадир — *brigadéros*
арык — *(öntöző) árok*
агротехника — *agrotechnika*
коллективизация — *kollektivizálás*
вилы — *(vas) villa*
культиватор — *kultivátor*
лоната — *lapát*
чабан — *csobán, juhász, pásztor*
яровизация — *jarovizáció*
прост — *(egyszerű) paraszt*
веник — *(vesszőnyaláb) — venyige*
кóзел — *(bakkeeske) — kazal (стог)*
чересло — *(nyj) — csoroszlta*
решетó — *(nagylyukú) rosta*
сито — *szita*
суреница — *repec*
кóкóль — *konkoly*
стог — *asztag*
мотовило — *motolla*
тáчка — *talicska*
филлоксера — *filoxera*
кóлóмазь — *táj kulimáz, kocsikenőcs*
пáсмо — *pászma*

Földrajz, csillagászat

болото — *(mocsár) — Balaton*
пусто́й — *puszta*
берлога — *(medvebarlang) — barlang*
потóк — *palak*
пóрох — *(lőpor) — por*
вулкán — *vulkán, tűzhányó*
гéизир — *gejzir*
хратер — *kráter, vulkántölcsér*
лáва — *láva*
оáзис — *oázis*
хүтор — *(tanya, kozákfaló) — halár*
спүтник — *szputnyik, mesterséges hold*
урán — *Uránusz*
геóграф — *geográfus*
ровнина, равнина — *róna*

край — *(széle vminek) — karéj*
скáла — *szikla*
холм — *halom*
холмистый — *halmos*
континент — *kontinens*
курган — *kurgán*
лавина — *lavina*
тайга — *tajga*
буя — *bója*
провинция — *provincia, vidék*
обсерватория — *obszervatórium, csillagvizsgáló*
Австрия — *Ausztria*, Азия — *Ázsia*,
Америка — *Amerika*, Африка —

Afrika, Európa — *Európa*, Ausztrália — *Ausztrália*, глетчер — *gleccser*, Дунай — *Duna*, Евразия — *Eurázia*, Невá — *Néva*, субарктический — *szubarktikus*, субполярный — *szubpoláris*, Иордан — *Jordán*, Ирак — *Irak*, Иран — *Irán*, Италия — *Itália*, Каир — *Kairó*, Корея — *Korea*, лагуна — *laguna*, океан — *óceán*, прерия — *préri*, топограф — *topográfus*, лёдкёрész — *tundra*, фьорд — *fjord*, фирн — *firn*, csonthó, формация — *formáció*, alakulat, циклон — *ciklon*,

визави — *vizavi*, зенит — *zenit*, космология — *kozmológia*, космос — *kozmosz*, одадь — *odább*, периферия — *periféria*, пустота — *pusztaság* региональный — *regionális*, táji, сейсмограмм — *szeizmogram*, földrengésjelzés, топология — *topológia*, триас — *geol triász* экзотика — *egzotikum*, котлина котловина — *katlan*, Сатурн — *szaturnusz*, стратосфера — *sztratoszféra*, хромосфера — *kromoszféra*, эклиптика — *ekliptika*

Halászat, vadászat

вёрша, вёрша — *verssa*
карась — *kárász*
сардина, сардиния — *szardínia*
пеструшка — *pisztráng*
устрица — *osztrega*
лопáта — *lapát*
ветрiло — (*rég költ*) — *vitrola*
челнок — *csónak*
столб — *cölöp*
мёртвая вода — *morotva*, „holtág”
(затон)

нарвал — *narval*
икра — (*halikra*) — *ikra*
сардель — *szardella*
щúка — *csuka*
тоня — (*halászó hely*) — *tanya*
поток — *patak*
погоня — *ragony*, üldözö csapat
лодка — *ladik*
чёлн — (*fatörzsből vájt*) *csónak*
дамба — (*gát, töltés*) — *domb*
вобла — (*volgai pontyfajta*) — *vobla*

Ház, lakás, berendezés

дежá (*nyj*) — *dézsá* (кадка)
котёл — *kattan*
балкон — *balkon*, *erkély*
ведро — *veder*
вилка — *villa*
газ — *gáz*
диван — *dívány*
душ — *lusz*
калитка — (*kiskapu*) — *kalitka*
камера, камерка — *kamra*
ключ — *kulcs*
лампа — *lámpa*
решето — *rosta*
самовáрчик — *szamovárocška*
стеллаж — (*polc*) — *stelázi*
чáша — *csésze*
чёреш — (*koronya*) — *cserép*
пáста — *paszta*
руйна — *rom*
тёрем — (*tört emeleti szoba*) — *terem*
жар (nyj) жарогон — *zsarátnok*
пáлица — (*rég buzogány*) — *pálca*
цёбер (*nyj*) — *csöbör*
притвор — (*templom pitvara*) — *pitvar*
ручка — (*fogantyú*) — *rocska*
вокс — *viasz*
матрас, матрац — *matrac*
затвор — *závár* (*segyszeren*)
дугá — (*ív*) — *donga*

комод — *komod* (*fiókos szekrény*)
ваза — *váza*
верáнда — *veranda*
вилла — *villa*, *nyaraló*
двор — *udvar*
доска — *deszka*
застрéха, стрехá — *ereszalja*
клетка — *kalitka*
канапé — *kanapé*, *pamlag*
кúпол — *kupola*
пóлка — *polc*
самовáр — *szamovár*
сито — *szita*
стол — *asztal*
черепица — (*telő*) *cserép*
паркёт — *parketta*
пилон — *pillér*, *oszlop*
тарелка — *tányér*
фáкел — *fáklya*
свётник — (*faggyúlámpa*) — *szövétnék*
носíла (*hordágy*) — *nyoszolya*
перина — (*toll*) *párna*
панева, понява, понёва — (*takaró*) —
ponyva
розга — (*vesszőnyaláb*) — *rözse*
кúхни — *konyha*
камень — (*kő*) — *kemence*
лавка — (*lerögzített pad*) — *lóca*

барák — *barak*, барок — *barokk*, бетон — *beton*, будка — *bóde*, комфóрт — *komfort*, гарнитýра — *garnitúra*, жалюзí — *zsalu*, столн — *oszló*, столб, столп — *oszló*, канделябр — *kandeláber*, коридóр — *korridor*, ключáрь (рэг) — *kulcsár* (ключник), лампиóн — *lampion*, мансарда — *manzárd*, padlásszoba, павильóн — *pavilon*, kerti ház, пуф — *puf*, kerek párnázott szék, решётка — *rostély*, ридикюль — *relikül*, női kézitáska, сервиз — *szervíz*, asztalkészlet, terráca — *terrasz*, фáiис

— *fajánsz*, kövedény, фундамент — *fundamentum*, цемент — *cement*, цементация — *cementezés*, шамóт — *samott*, мазь — (*kenőcs*) — *máz*, драпировка — *drapériázás*, отель — *hotel*, салфетка — *szalvéta*, asztalkendő, тýба — *tubus*, целофан — *celofán*, цистерна — *ciszterna*, tartály, тупой — *tompa*, линолеум — *linoleum*, лифт — *lift*, кýбок — (рэг *serleg*) — *kobak*, (serleg szaruból), автоклав — *autoklav*, gyorsfőző-főző, мотоцикло — *motolla*, кровать — *kerevet*

Idő és időjárás

средá — *szerda*
четвэр — *csütörtök*
пáтница — *péntek*
суббóта — *szombat*
баромétr — *barométer*
самýм — *szánum*
сирóккó — *sirokkó*
тайфýн — *tájfú*
вихрь, вихорь — *vihar*
дáта — *dátum*
зефир — *zeфир*, enyhe nyugati szél
климáт — *klima*
метеорология — *meteorológia*
урагáн — *orkán*

январь — *január*
февраль — *február*
март — *március*
апрель — *április*
май — *május*
июнь — *június*
июль — *július*
август — *augusztus*
сентябрь — *szeptember*
октябрь — *október*
ноябрь — *november*
декабрь — *december*
темь — *tempó*, sebesség
зимá — (*tél*) — *zimankó* — (сүжа)

Ipar, technika, kereskedelem

ткач — *takács*
целлулоид — *celluloid*
цех — *rég céh*
комбинáт — *kombinát*
хрустáль — *kristály* (üveg)
бáня — (*fürdő*) — *bánya*
гончáр — *gerencsér*
мельник — *molnár*
óптик — *optikus*
юноша — *inas*
мýка — (*kín*) — *munka*
спóрый — (*sikeres*) — *szapora*
тэхник — *technikus*
техницýзм — *technikizmus*
турбíна — *turbina*
элевáтор — *elevátor*, emelőgép
бáзár — *bazár*
купéц — (*kereskedő*) — (*ló*) *kupec*
гарáнтня — *garancia*
лимíт — *limit*, határ
сак — *zsák*
хáртня — *hártya*
целлобáа — *cellulóz(e)*
шкáтулка (*ékszerdoboz*) — *skatulya*
óбруч — *abroncs*
гуж — *gúzs*, vastag kötél

бóндáрь — *bodnár*
мáстер — *mester*
мехáник — *mechanikus*
пéкарь — *pék*
круг — *korong*
стахáновец — *sztahanovista*
секýра — *szekerce*
тэхника — *technika*
трансформáтор — *transzformátor*, áramátalakító
экскавáтор — *exkavátor*, kotrógép
рáдио — *rádió*
дóрого — *drága*
пульта — *pult*
залóг — *zálog*
провизия — *provizió*
áгэнт — *ágens*, ügynök

ковáты — *kovácsol*, дугá — (*ív*) — *donga*, клéшка (бóчки), мануфáктура — *manufaktura*, матрица — *matrica*, трест — *tröszt*, факсимиле — *fakszimile*, hasonmás, компрéссор — *kompresszor*, шáблон — *sablon*, minta, шарлатáн — *sarlatán*, kontár, индустриáлизм — *indusztrializmus*, цинкóграф

— *cinkográfus*, цинкография — *cinkográfia*, цинцера — *cicero (betű)*, шпация — *nyomd, spácium, térsz, rúta* — (*üveg*) *húta*, корректор — *korrektor*, лаборант — *laboráns*, мазать — *mázol*, мазилка — *mázoló*, мазни — *mázolmány*, норма — *norma*, препаратор — *preparátor*, *asszisztens*, привязь — *póráz*, ротационный — *rotációs*, рутинёр — *rutinos*, рутинность — *rutinoság*, рутин — *rutin*, megszokottság, авторецензия — *autogénhegesztő*, сепаратор — *szerparátor*, технолог — *technológus*, технологии — *technológia*, трансмиссия — *transzmisszió*, фаза — *fázis*, электрофор — *elektrofor*, *villamos melegítő*, гребень — *műsz. gereben*, автоматный — *autogén*, автомат — *automata (gép)*, биржа — *börze*, нетто

— *nettó*, пассив — *passziva*, спекуляция — *spekuláció*, экспорт — *export*, экспортёр — *exportőr*, эмбарго — *embargo*, *kivételi v. behozatali tilalom*, концессия — *koncesszió*, проспект — *prospektus*, *tájékoztató*, реализации — *realizálás*, реализовать — *realizál*, ревизия — *revizió*, ревизор — *revizor*, дефицит — *deficit*, жирó — *zsiró*, *for-galmány*, информация — *információ*, компенсация — *kompenzáció*, конкурент — *konkurrens*, конкуренция — *konkurrencija*, конкурировать — *konkurrál*, макулатура — *makulatúra*, нерентабельный — *nem rentábilis*, флуктуировать — *fluktuál, ingadozik*, щербана — *csorbulat*, щипчики — *csipesz*, рампиль — *ráspoly*

Irodalom, művészet

реализм — *realizmus*
реалист — *realista*
проза — *próza*
романтик — *romantikus*
романтика — *romantika*
стиль — *stílus*
тип — *típus*
типизация — *típezés*
типизировать — *típez*
элегия — *elégia*
эпос — *eposz*
критик — *kritikus*
критика — *kritika*
символ — *szimbólum*
символизм — *szimbolizmus*
символика — *szimbolika*
символист — *szimbolista*
карикатура — *karikatúra*
портрет — *portré*
тушь — *tus (festék)*
умбра — *umbra (barna festék)*
натурализм — *naturalizmus*
натуралист — *naturalista*
пролог — *prológus*
сатира — *szatíra*
сатирик — *szatirikus*, *szatíraíró*
тема — *téma*
трагедия — *tragédia*
трилогия — *trilógia*
футурист — *futurista*
эпика — *epika*
декадент — *dekadens*
лирик — *lírikus*
пародия — *paródia*
фреск, фреска — *freskó*
экспрессионист — *expresszionista*
декоратор — *dekorátor*
декорация — *dekoráció*

плакат — *plakát*
реклама — *reklám*
ультрамарин — *ultramarin, halvány-kék*
сёрый — *szürke*

сатирический — *szatirikus*, сонет — *szonett*, стилист — *stilisztá*, стилистика — *stilisztika*, сюрреализм — *szürrealizmus*, сюрреалист — *szürrealista*, тавтология — *tautológia*, *szószaporítás*, тематика — *tematika*, триада — *triász*, троп — *trópus*, *szókép*, фольклор — *folklor*, *népköltészet*, фольклорист — *folklorista*, фольклористика — *folklorisztika*, футуризм — *futurizmus*, эклога — *ekloga*, эпигон — *epigon*, *utánzó*, эниграмма — *epigramma*, эпизод — *epizód*, эпилог — *epilógus*, эпистола — *epistola*, *költői levél*, эротика — *erotika*, эротизм — *erotizmus*, ямб — *jambus*, глосса — *glossza*, *széljegyzet*, гнома — *gnóma*, *hótes mondás*, публицист — *publicista*, *újságíró*, публицистика — *publicisztika*, разночинец — *raznocsinyec (nem nemesi származású értelmiségi a 19. sz.)*, обломовщина — *oblomovcsina*, *lunyaság*, окуровщина — *okurovcsina*, *kispolgári életmód*, шеллак — *sellak*, зелёный — *zöld*, зигзаг — *eik-eak (vonal)*, индигó — *indigó (festék, — eserje)*, майолика — *majolika*, обелиск — *obeliszk*, профиль — *profil*, рама — *ráma*, реконструировать — *rekonstruál, újjáépít*, рекламировать — *reklámoz*, схема — *séma*, терракота — *terrakotta*, диалог — *dialógus*, интервью — *interjú*

kommentátor — *kommentátor*, компендиум — *kompendium*, компилятор — *kompilátor*, каталог — *katalógus*, кон-

фликт — *konfliktus*, меценат — *meccénás*, мўза — *műzsa*, памфлет — *pamflet*, пáfос — *pátosz*

Iskola, műveltség, tudományok

школа — *iskola*
педагог — *pedagógus*
лицей — *liceum*
картон — *karton (lemez)*
лектор — *lektor*
лектура — *lektorátus*
аспирант — *aspiráns*
аспирантура — *aspirantúra*
диссертация — *diszertáció*
профессор — *professzor*
факультативный — *fakultatív*
доцент — *docens*
ренессанс — *reneszánsz*
цивилизатор — *civilizátor*
экслайбрис — *exlibrisz, könyvjel*
кандидатура — *kandidatúra*
социология — *szociológia*
статистика — *statisztika*
гимназист — *gimnazista*
гимназия — *gimnázium*
диктовать — *diktál*
диктовка — *diktálás*
декан — *dékán*
деканат — *dekanátus*
парадигма — *paradigma*
диплом — *diploma*
ректор — *rektor*
проректор — *rég prorektor*
факультет — *fakultás*
культура — *kultúra*
фолиант — *foliáns, nagy alakú kötet*
цивилизация — *civilizáció*

энциклопедия — *enciklopédia*
музей — *múzeum*
физиология — *fiziológia*
физиолог — *fiziológus*

пергамент — *pergament*, пластилин — *plasztilin, gyúrdaanyag*, риторика — *retorika, szónoklattan*, синдетикон — *szindetikon*, табель — *(munkaellenőrző tábla) — tábla*, таблица — *tábla*, табулятор — *tabulátor (írógépén)*, автодидакт — *autodidakta*, дьяк — *(tört. tródeák) — diák*, индекс — *index*, интернат — *internátus*, магистер — *magiszter*, ментор — *mentor*, папирус — *papirusz*, баллада — *ballada*, бард — *bárd, kelta költő*, вёрши — *(rég. orosz szillabikus vers) — vers*, мадригал — *madrigál (versforma)*, метафора — *metafora*, шóкép, метонимия — *metonímia*, óда — *óda*, просодия — *prozódia, versstan*, ритм — *ritmus*, ритмизация — *ritmizálás*, ритмичность — *ritmikusság*, рифма — *rím*, строфа — *strófa*, трохей — *trocheus*, статистик — *statisztikus*, фенология — *fenológia*, цитология — *citológia, sejttan*, экология — *ökológia*, эмбриология — *embriológia*, эмбриолог — *embriológus*, энтомология — *entomológia, rovarstan*, эпидемиология — *epidemiológia*, электрофизиология — *elektrofiziológia*

Jog

натурализация — *naturalizáció, állampolgárság megadása*
параграф — *paragrafus*
гангстер — *gengszter*
инсульт — *inzultus*
прецедент — *precedens*
пропозиция — *propozíció, javaslat*

эманципация — *emancipáció, egyenjogúsítás*
эманципировать — *emancipál*
жюри — *zsűri*
инцидент — *incidens*
привилегия — *privilegium*
санкции — *szankció, szentesítés*

Katonaság, hadászat

стража — *(őrség) — strázsa, őr*
бой — *(harc) — baj*
визирь — *vezér*
вербовать — *verbuval*
воевода — *vajda, hadvezér*
гётман — *hetmán*

капитан — *kapitány*
капрал — *káplár*
ментик — *(huszár) mente*
панцырь — *páncél*
шишак — *sisak*
кадет — *(forr. e.) — kadet, tisztjelölt*

táшка — (rég) — (katonai) táska
 оѣно — (ablak) — akna
 ангар — hangár
 ракета — rakéta
 револьвер — revolver
 танк — tank
 танкист — tankista
 шанец, шанц — sánc
 поручить — (megbíz) — parancsol
 чапруг — csáprág, nyereglakaró
 гайдук — hajdú
 башня — (torony) — bástya
 бункер — bunker
 гусар — huszár
 витязь — (költ.) — vitéz
 гарнизон — (helyőrség) — garnizón
 драгун — dragonyos
 карабин — karabély
 копье — kopja
 палаш — pallos
 партизан — partizán
 маркизонт — markofányos
 со́тня — (1000. e.) szolnya (kozák,
 kozák század)
 гарцовать — (lovon száguld) — harcol
 гарцование — (lovaglás) — akna
 пушка — (ágyú) — puska
 ранг — rang
 са́бля — szablya
 улán — ulánus
 флот — flotta
 честь — (tisztesség) — tiszt

tábor — tábor
 доломан — dolmány
 граната — gránát

ряд — (sor) — rend, адмирал — admiralis, арсенал — arzenál, баррикада — barikád, башлык — baslik, csuklya, блокада — blokád, гвардеец — gárdista, гвардия — gárda, генерал — generális, гладиатор — gladiátor, дезертировать — dezertál, дефензива — defenzíva, диадема — diadém, инвазия — invázió, лапшэг — lándzsa, легион — légió, легионер — légionárius, маневр, маневр — manőver, маршал — marsall, милитаризм — militarizmus, прапнелъ — srapnel, батальон — (zászolatj) — batalion, декорум — dekorum, tisztesség, скальп — skalp (lehűzött fejbőr), ятаган — jatagán, бердыш (rég) — bárd, петарда — petárda, дуррано, пика — pika, лэндзса, пистоле́т — pisztoly, понто́н — ponton, pontonhíd, стратег — stratégia, стратегический — stratégiai, hadászati, стратегия — stratégia, hadászat, тактик — taktikus, тактика — taktika, торпеда — torpedó, трофе́й — trófea, hadiszákmány, флотилия — flotilla, фрегат — fregatt, фронтальный — frontális, цитадель — citadella, желегвар, фронт — front, милитарист — militarista

Közlekedés, posta

автó — autó
 бáрка — bárka
 вагон — vagon
 виза — vízum
 гондóла — gondola
 караван — karaván
 лóдка — ladik
 метрó — metró
 перрón — perron
 почта — posta
 такси — taxi, bérautó
 тарантáс — tarantász, utazókocsi
 толмáч (rég) — tolmács
 трóйка — trojka, hármasfogat
 улíца — utca
 экспресс — expressz (vonat)
 киби́тка — kibitka, födeles kocsi
 порто — portó
 кормá — (hajófar, tal) — kormány
 автобус — autóbusz
 бричка — (rég) — bricska
 впаду́к — viadukt
 гараж — garázs
 ка́бель — kábel
 кучер — kocsis

матрóс — matróz
 óмнибус — omnibusz
 пилóт — pilóta
 сáни — szán, szánkó
 сáнки — szánkó
 телефон — telefon
 телефонист — telefonos
 троллéйбус — trolibusz
 шофёр — soffór
 гати — (rőzsegát) — gát
 дрóжки (rég) — droska, könnyű
 kocsí
 телéга — (szekér) — taliga
 автомобиль — automobil

автогарáж — autógarázs, автобензин — autóbenzin, баллáст — ballaszt, баллон — ballon, бедéкер — bédekker, útikalauz, дефéкт — defekt, каюта — kajút, семафóр — szemafor, jelzőlámpa, таксомéтр — taxaméter, транзит — tranzit, átmenő forgalom, бурлáк — (hajóvonlató) — burlák, рикша — riksa, авиáтика — aviatika, repülés

Nép-, személy- és helynevek

казák — *kozák*
 негр — *néger*
 румын — *román*
 самоед — *szamojéd*
 татарин — *talár*
 хорват — *horvát*
 чех — *cseh*
 швед — *svéd*
 Бела — *Béla*
 Соль — (*só*) — *Szolnok*
 Вера — *Vera*
 Одесса — *Odessza*
 Украина — *Ukrajna*
 мадьяр — *magyar*
 немец — *német*
 серб — *szerb*
 словак — *szlovák*
 финн — *finn (férfi)*
 цыган — *cigány*
 шваб — *sváb*
 половец — *palóc*
 болото — (*mocsár, láp*) — *Balaton*
 тополь, тепло — (*topolyafa*), — *Tapolca*

Москва — *Moskva*
 Сибирь — *Szibéria*
 Чехословакия — *Csehszlovákia*

киргиз — *kirgiz (férfi)*, курд — *kurd (férfi)*, маньчжэн — *manyszi (férfi)*, вогул, нанайец — *nanáj, gold (Az Amur-medencében élő nép tagja)*, пенец — *nyenyenc*, остяк — *osztják*, прусский — *porosz*, русский — *ruszin (férfi)*, креол — *kreol*, перс — *perzsa*, сарацин — *szaracén*, финно-угорский — *finn-ugor*, финно-угры — *finn-ugorok*, черкес — *cserkesz*, чуваш — *csuvas (férfi)*, эллин — *hellén (férfi)*, эст — *eszt (férfi)*, якут — *jakut (férfi)*, янки — *jenki, yankee*, индус — *hindu*, Николай — *Miklós*, Португалия — *Portugália*, Румыния — *Románia*, Сербия — *Szerbia*, Сиам — *Sziám*, Югославия — *Jugoszlávia*, Австрия — *Ausztria*, австриец — *osztrák (férfi)*, Австралия — *Ausztrália*, австралиец — *Ausztráliai*, Абиссиния — *Abesszinia*, абиссинец — *abesszin*

Nyelvtan, nyelvészet

синоним — *szinoním szó*
 флексия — *flexió, ragozás*
 фонема — *fonéma*
 фонетика — *fonetika*
 фонетист — *fonetikus*
 сплетня — *pletyka*
 жаргон — *zsargon*
 толмач — (*rég*) — *tolmács*
 диалект — *dialektus, nyelvjárás*
 модус — *mód*
 аблаут — „*Ablaut*”, *tőhangzóváltakozás*
 синтагма — *szintagma, szó szerkezet*
 терминология — *terminológia, szaknyelv*
 транскрипция — *transzkripció*
 филолог — *filológus*
 филология — *filológia*
 фразеология — *frazeológia*
 интервокальный — *intervokális*
 пуризм — *purizmus*
 пурист — *purista*

эвфемизм — *eufemizmus*
 эвфония — *eufónia, jóhangzás*

семантика — *szemantika, jelentés tan*, фонограмма — *fonogramm, hangfelvétel*, фонограф — *fonográf, beszélőgép*, формант — *formáns, képző, rag*, элизия — *elizió, hangkivetés*, эллинизм — *hellénizmus*, эсперанто — *eszperantó*, эсперантист — *eszperantista*, этимолог — *etimológus*, этимология — *etimológia*, иероглиф — *hieroglif, патынь — latin (nyelv)*, лексиколог — *lexikológus*, *szótörténész*, пазализация — *palizáció, orrhangú ejtés*, не — *ne, nem*, нет — *nem*, ориенталист — *orientalista*, тары-бары — *terefere, tocsogás*, тирада — *tiráda, szóáradat*, агглютинация — (*nyelv*) *agglutináció*, славист — *szlávista*

Pártélet

агитатор — *agilátor*
 агитация — *agitáció*
 агитпроп — *agitprop (osztály)*
 активист — *aktivista*
 диалектик — *dialektikus*
 диалектика — *a dialektika*

догматизм — *dogmatizmus*
 меньшевизм — *mensevizmus*
 меньшевик — *mensevik*
 партия — *párt*
 партийность — *pártosság*
 партшкола — *pártiskola*

пролетариат — *proletariátus*
 пролетарий — *proletár*
 ревизионизм — *revizionizmus*
 ревизионист — *revizionista*
 сектант — *szektáns*
 социализм — *szocializmus*
 социалист — *szocialista*
 Коминтерн — *Komintern*
 народник — *narodnyik*
 идеолог — *ideológus*
 идеология — *ideológia*
 кадр — *káder*
 кампания — *kampány*
 коммунизм — *kommunizmus*
 коммунист — *kommunista*
 комсомол — *komszomol*
 комсомолец — *komszomole*
 марксизм — *marxizmus*
 материализм — *materiálistizmus*
 материалист — *materiálista*
 пропаганда — *propaganda*
 пропагандист — *propagandista*
 хвостизм — *hvoszfizmus, uszálypoli-
tika*
 хвостист — *hvoszlista*
 товарищ — *társ, elvtárs*

большевик — *bolsevik*
 большевиком — *bolsevizmus*
 Социал-Революционер — *eszer*
 Политбюро — *politbüro*
 фракция — *frakció*
 октябрист — *októbrista, politikus*, политик — *politikus*, политика — *politika*, интернационал — *internacionálé*, интернационализм — *internacionalizmus* коллективизм, — *kollektivizmus*, коллективист — *kollektivista*, ИЭП — *NEP (új gazdaságpolitika)*, пропагандировать — *propagál*, социал-демократ — *szociáldemokrata*, социал-демократия — *szociáldemokrácia*, социализация — *szocializálás*, троцкизм — *trockizmus*, троцкист — *trockista*, фракционер — *frakciózó*, функционер — *funkcionárius*, функция — *funkció*, централизм — *centralizmus*, большевизация — *bolsevizálás*, большевизировать — *bolsevizál*, кадет — *kadel (párt)*, отозвать — *(visszahívni)* — *olozvista*, отзову — *(visszahívok)* — *olozvizmus*, диверсант — *díverzáns, felforgató*, московский — *moszkovita, moszkvai*

Pénzügy

рубль — *rubel*
 банк — *bank*
 банкир — *bankár*
 такса — *taksa, díj*
 инфляция — *infláció*
 копейка — *kopek, kopejka*
 обол — *obulus*
 доллар — *dollár*
 грош — *garas*
 форинт — *forint*
 чек — *csékk*
 касса — *kassza*
 корона — *korona*
 залог — *zálog*
 базис — *(alap)* — *bázis*, базирующийся —

baksis, девиза — *deviza*, финансирование — *finanszírozás*, флорин — *forint*, франк — *frank*, ценз — *cenzus*, цент — *cent*, пена — *pen*, (*járán pénz*), марка — *márka* плутократ — *plutokrata*, плутократия — *plutokrácia*, рупия — *rupia (indiai pénzegység)*, сальдо — *szaldó, maradék*, санация — *szanálás*, тариф — *tarifa, díjszabás*, физиократ — *fiziotokrata*, червонец — *cservonec, tört öt v. tízrubeles aranypénz*, шиллинг — *silling*, «петак» — *peták (régí magyar pénz)*, премия — *prémium* стабилизация — *stabilizáció*, стабильный — *stabil*, субвенция — *szubvenció, segély*

Politikai kifejezések

оппозиция — *oppozíció*
 оппозиент — *opponens*
 оппортунизм — *opportunistizmus*
 оппортунист — *opportunistu*
 оптант — *optáns*
 оптация — *optálás*
 реформа — *reform*
 реформатор — *reformátor*
 реформист — *reformista*
 рецепция — *receptió, befogadás*
 сепаратизм — *szeparatizmus*

центризм — *centrizmus*
 экономизм — *ökonomizmus*
 экономист — *ökonomista*
 экспансия — *expanzió*
 экспансионизм — *expanzionizmus*
 эмигрант — *emigráns*
 эмиграция — *emigráció*
 вето — *vétó*
 провокация — *provokáció*

обструкционизм — *obstrukció*, обструк-

пионист — *obstrukciós*, обструкция — *obstrukció* — ремилитаризация — *remilitarizálás*, роялист — *royalista*, талер — *tallér*, эмигрировать — *emigrál*, кокарда — *kokárda*, патриот

— *patrióta*, патриотизм — *patriotizmus*, провокатор — *provokátor*, саботаж — *szabotázs*, кариёвэс, комиссар — *komiszár*, радикал — *radikális*, радикализм — *radikalizmus*

Rendőrség, bíraskodás

темница — (*rég*) — *tömlöc*
 бандит — *bandita*
 жулик — *zsulik*, толва — *tolva*
 пагода — *pagoda*
 раб — *rab*
 пагайка — *pagajka*, korbács
 Чрезвычайная Комиссия — (*torr. e.*)
cseka

прибег — (*odasietett, átszökött*) — *pribék*
 каземат — *kazamata* (*földalatti tömlöc*)
 детектив — *detektív*
 милиция — *milícia*
 чекист — *csekista*
 кордон — *kordon*
 канчук — (*nyj*) — *kancsuka*
 охрана — *ohrana*, *cári fegyveres őrség*

Ruházkodás, divat, pipere

бекеша — *bekecs*,
 канва — *kanavász*
 колпак — *kalap*
 парик — *paróka*
 позумент — *paszomány*
 сандал — (*szandálfa*) — *szandál*
 чистить — *tisztít*
 шаль — *sál*
 шуба — *suba*
 плащ — *palást*
 доломан — *dolmány*
 кафтан — *kaftán*
 бритва — *borotva*
 пеленá — *pelenka*
 пелёшка — (*pólya*) — *pelenka*
 шелк — *selyem* (*anyag*)
 чисто — (*tisztán*) — *tiszta*
 шапка — *sapka*
 гунька — *gúnnya*
 кучма — *kucsma*

балнет — *baliszi*, берет — *beret*, *bírói kalap*, жакет — *zsakett*, мапжета — *mandzsetta*, саржа — *serzs*, *nyerselyem*, сатин — *szatén*, свитер — *szveller*, турбан — *turbán*, фасон —

fazon, szabás, фес — *fej*, фибрин — *fibrin*, *rostanyag*, костюм — (*ruha*) — *kosztüm*, кринолин — *krinolin*, *abroncsszoknya*, муфта — *muff*, пелерина — *pelerin*, *körgallér* *pijkáma* — *pízsama*, плюш — *plüs*, поплин — *puplin*, пуловер — *pulóver*, реглан — *raglán*, сарафан — *szarafán* (*orosz nők régi ujjnélküli felső ruhája*), смóкинг — *szmoking*, тафта — *taft*, трико — *trikó*, фланель — *flanell*, коралл — *korall*, лак — *lakk*, модель — *modell*, несесёр — *neszeszer*, помпа — *pompa*, *dísz*, пух — *pehely*, репс — *ripsz*, сандалия — *szandál*, сару, флёр — *flór*, гимнастёрка — *gimnasztyorka*, *katonaizubony*, ментик — (*rég*) — *mente*, фрак — *frakk*, чалма — *csulma*, турбан, чекмень — *csekmen*, *korcos kaftán* (*kozákknál stb.*), шевиот — *seviot*, шевро — *sevró* (*bőr*), шифон — *sifon* (*finom pamut v. selyemszövet*), штопальный — *stoppoló*, штопанье — *stoppolás*, штопать — (*be*) *stoppol*, штопка — *stoppolás*, креп — *krepp* (*selyemanyag*)

Sport

спорт — *sport*
 стадион — *stadion*
 турист — *turista*
 футболист — *futballista*
 солод — (*maláta*) — *szalad*
 (бежать)
 рекорд — *rekord*
 старт — *start*
 реванш — *reváns*

трéнер — *tréner*
 трéнинг — *tréning*
 эстафета — *staféta*
 пинг-понг — *pingpong*
 трамплин — *trambulin*, *ugródeszka*
 тéннис — *tenisz*

ринг — *ring*, стáртер — *starter*, *indító*, туризм — *turistaság*, хоккéи — *hockey*,

jégkorong játék, яхта — jacht, vitorlás, яхтклуб — jachtklub, дерби — derby (hároméves lonak versenye), кёрнер — kornet, крикет — krikett, кронет — krikett (gyerpjáték), матадор — matador,

профессионал — professzionista, hivatásos, тореадор — toreádor, ура — isz hurrá!, эквилибрист — ekvilibrista, egyensúlyozó művész

Számтан, mértан, súly- és mértékegységek

пара — pár
верста — verszt
мэрить — mér
сэрия — széria, sorozat
пуд — (rég) — pud (16,38 kg)
аюо — akó (50,80 l)
миллиард — milliárd
симметрия — szimmetria
фóрмула — formula, képlet
шкала — skála, beosztás
образ — ábra
пункт — pont
литр — liter
метр — méter
вершок — versok (4,4 cm)
аршин — arsin (0,711 m)
щепóть, щепóтка — egy csipet (nyi)
нуль — nulla
фóрма — forma, alak
цилиндр — cilindér
дробь — (töredék) — darab (күсөк)
тонна — tonna
гектар — hektár, карат — karát, ком-

бинация — kombináció, компонент — komponens, математик — matematikus, мэрка — mérés, один — egy, парабола — parabola, позитив — pozitív, порция — porció, проекция — projekció, ветület, сантиграмм — centigramm, сантислитр — centiliter, сантиметр — centiméter, ситуация — szituáció, helyzet, унция — uncia (régі súlymérték), центр — centrum, миллиграмм — milligramm, миллион — millió, ордината — ordináta (tengely), тригонометрия — trigonometria, триллион — trillió, формат — formátum, мэрет, функциональный — funkcionális, фунт — (rég) — font, центиграмм — centigramm, центислитр — centiliter, сантиметр — centiméter, эквивалент — ekvivalens (elem), элиминация — eliminálás, kiküszöbölés, эллипс — ellipszis, эллипсис — ellipszis, эллипсоид — ellipszoid, громада — gróda — garmada, rengeteg, декалитр — dekaliter, декамэтр — dekaméter, дорогой — drága, абсцисса — abszcissza

Színház, szórakozás

программа — program
драма — dráma
комедия — komédia
конферанс — konferálás
пóза — póz, helyzet
репертуар — repertoár, műsorterv
фильм — film
баядера — bajadér
галоп — galopp (múltszázadbeli tánc)
пóлька — polka
танец — tánc
шах — sakk
лапта — labda (játék)
карамбóль — karambol (billiárdban)
пролонгация — prolongálás
пролонгировать — prolongál
кулиса — kulissza
кэгля — kugli (játék)
лотó — lottó (játék)
балет — balett
гавóт — gavotte (régі francia tánc)
гопак — gorák (ukrán népi tánc)
танго — tangó
танцóвать — táncol
дурак — durák (kártyajáték)
кабарé — kabaré

гротеск — groteszk, интерпретатор — interpretátor, комедиант — komédiás, корчма — kocsmá, маска — (halottí maszк) — maszк, овация — ováció, lelkes ünneplés, пикник — piknik, батубал, покер — póker (kártyajáték), преферанс — preferánsz (kártyajáték), рулетка — rulett, сенсация — szenzáció, студия — studio, гавóт — gavott, мелодрама — melodráma, менюэт — menüett, паяц — pojáca, bohóc, премьерера — premier, примабалерина — primaballerina, примадонна — primadonna, репрёза — repriz, felújítás, статист — statisztá, ретушёр — retusáló, ретушь — retusálás, субрётка — szubrett, сценарий — szcenárium, forgatóкőнуv, танцóщик — táncos, тарантэлла — tarantella (olasz tánc), трагик — tragikus (szerepeket alakító) színész, трагикомедия — Magi-komédia, фестиваль — fesztivál, фокстрóт — foxtrótt, фотограмметрия — fotogrammetria, фэпукэртмэрет, фотóграф — fotografus, фотомонтáž — fotomontázs, фотóхимия — fotokémia, фотóцинкóграфия —

folocinkográfia, koreográfia — koreo-
gráfia, цирк — cirkusz, чардани —
esárdás, частушка — esaszluska (lérés-
vers), чубу́т — csibuk, hosszúszerű pipa,
пах и мат — sakl és matt, эвепониро-

вать — fényk. exponál, megvilágít,
кофеин — koffein, венгерка — ven-
gerka, magyar láncosnő, ваши-ваши —
nasivasi (kártyajáték neve)

Táplálkozás, étel, ital, élvezeti cikkek

галушка — galuska
гуляш — gulyás
жир — zsír
мёд — méz
обед — ebéd
калач — kalács
каша — kása
кольраби — kalarábé
редька — retek
кукуруза — kukorica
сало — szalonna
свёкла — cékla
тесто — tészta
тыква — tök
хмель — komló
шпинат — spenót
махорка — mahorka (dohányfajta)
сморчок — (kucsmagomba) — szömör-
csök
вечеря — vacsora
водка — vodka
квас — kvász (savanykás hűstő ital)
муст — must
огурец — ugorca
капуста — káposzta
колбасá — kolbász
печенье — (sütemény) — pecsenye (жа-
реное)
самородный — (természetes, eredeti) —
szamorodni
салат — saláta
сахарин — szacharin
сода — szóda
лапша — laska
ужин — nyj ўжина — uzsonna
черешня — cseresznye

марципан — marcipán
сигарета — cigaretta
лакомый — (ízletes) — lukomu (пир)

пюре — püré, десерт — desszert,
коньяк — konyak, лимонад — limo-
nádé, citromos víz, миндаль — mandula,
паштет — pástétom, карамель — kara-
mella, кафе — (kávéház) — kávé, кекс
— keksz, компот — kompót, консервы
— konzerv, кофе — kávé, мандарин
— mandarin, манна — manna, маргарин
— margarin, пудинг — pudling, каштан
— gesztenye, кубок — (rég serleg) —
kobak (serleg), ром — rum, сэндвич
— szendvics, сахар — cukor, спирт —
szirap, спирт — (alkohol) — spirítusz,
таверна — taverna, kocsmá, тост —
töszт, фига — füge, цикорий — cikória,
шашлык — saslik (nyárson sült birka-
hús) меш — меш, фэз, фэзакács, шоколад —
csokoládé, йогурт — joghurt, корчма —
(rég) — kocsmá, корчмарь — kocsmá-
ros, олив — (oliva) — olaj, бриошь —
brioš, жаренá kalács, грог — grog (rumos-
cukros forró víz), кокаин — kokain,
крем — krém, кунит — (húsvéti)
kalács, лактоза — laktóze, tejeukor,
майонез — majonéz, пунш — püncs,
рулет — rotál, húsgөкөрес, сигара —
szivar, творог — túró, обварить —
abárol, abál, шпинат — csip (étel),
шпóк — csipés, квас (savanykás ital)
— kvász, (запивка), лепёшка —
lepény, абсент — abszint

Történelem, néprajz

декабрист — dekabrista (az 1825. dec-i
felkelés híve)
историзм — historizmus
проскрипция — proskripció, feketelista
форум — fórum
яничар — janicsár
сэраль — szerály, hárem
этнограф — etnográfus
этнолог — etnológus
барон — báró
граф — gróf
стрелок — sztrélic, lövész

хроника — krónika
орда — horda
чартизм — chartizmus
этнография — etnográfia
этнология — etnológia

каннибал — kannibál, каннибализм —
kannibalizmus, жид — zsidó, ката-
строфа — kalusztrófa, оргия — orgia,
палеограф — paleográfus, régi írás
szakértője, палеография — paleográfia,
régí írás tudománya, примитив — prí-

mittev (ember), primitívность — *primitívség*, провизорный — *provizórikus*, традиция — *tradíció, hagyomány*, урбанизация — *urbanizálás, városiasítás*, урбанизм — *urbanizmus*, цикл — *ciklus*, чартист — *chartista*, бойрин — *bojár*, дума — *duma (parlament a cári Oroszországban)*, пристав — *(rég) orosz rendőrjónök* — *poroszló, bástyon* — *bástya*, жирондист — *girondista*, коммунар — *kommunard*, тунника —

tunika, római ing, фаланга — *falanga, csalator*, фаланстер — *falanszter*, фараон — *farao*, колода — *kaloda*, хаи — *kán*, хронолог — *kronológus*, хронология — *kronológia, időrend*, хронометр — *kronométer*, хроноскоп — *kronoszkóp, időmérő*, эдикт — *ediktum,rendelet*, энциклопедист — *enciklopédista*, эпиграфика — *epigráfika, felirattan*, якобинец — *Jakobinus*

Vallás, egyházi élet, babona, mitológia

крест — *kereszt*
вечерня — *vecsernye*
апостол — *apostol*
жаба — *(varangyos béka)* — *zsábu*
ренегат — *renegát, elpártolt*
чудо — *csoda*
догма — *dogma*
икона — *ikon*
капеллан — *káplán*
митрополит — *metropolita*
тонзура — *tonzúra*
фурья — *füria*
шаман — *sámán, varázsló*
пёкля, пёкло — *(áltv.) — pokol*
странник — *zarándok*
милость — *malaszt*
поп — *pap, rópa*
поганец — *(piszkos)* — *porgánc*
маг — *mágus*
табу — *tabu, szent és sértheletlen dolog*
бальзам — *balzsam*
демон — *démon*
кántор — *kántor*
магия — *mágia*
пásха — *(húsvét)* — *pászka*
фетиш — *fétis, bálvány*
хаос — *káosz*
могила — *(sír, síremlék)* — *máglya*
ворожить — *(rég)* — *varázsol*
каноник — *kanonok*

месса — *mise*, христианин — *keresztény*, креститель — *keresztelő (személy)*, крестить — *keresztel*, Христос — *Krisztus*, епископ — *püspök*, святой — *szent*, алтарь — *oltár*, кум — *kömu*, хвала — *(dicséret)* — *hála*, служба — *(mise)* — *szolozsmu (псалом)*, синод — *zsínat*, утреня — *veternye (reggeli istentisztelet)*, клир — *klérus*, крошить — *karapol, meglocsol*, корочун, карачун — *(nép. hirtelen halál)* — *karácsony*, (рождество), хор — *kórus*, еретик — *eretnek*, ангел — *angyal*, аббат — *apát*, геенна — *gyehenna*, гекатомба — *hekatomba*, мечеть — *mecsét*, мина-

рет — *minaret*, гяур — *gyaur*, нем тохамедан, инквизитор — *inkvizitor*, инквизиция — *inkvizíció*, лабиринт — *labirint(us)*, легенда — *legenda*, мавзолей — *mauzoleum*, нунций — *nuncius*, мумия — *múmia*, найда — *najád*, неологизм — *neologizmus*, нимфа — *nimfa*, профан — *profán*, профанация — *profanáció*, профанировать — *profánál*, пуританин — *puritán*, саркофаг — *sarkofág*, сатир — *szatír*, сфинкс — *szfinksz*, тотем — *tolem*, тотемизм — *tolemizmus*, факир — *fakír*, фарисей — *farizeus*, православный — *pravoszláv*, архангел — *arkangyal*, дякон — *diakonus*, аскет — *aszkéta*, базилика — *bazilika*, библия — *biblia*, викарый — *vikárius*, деист — *deista*, дервнич — *dervis*, евангелие — *evangélium*, евангелист — *evangelista*, литургия — *liturgia*, иегова — *Jehova*, иезуит — *jezsuita*, перемиада — *jeremiád*, иконостаз — *ikonosztáz*, кардинал — *kardinalis*, католик — *katolikus*, конвент — *konvent*, конгрегация — *kongregáció*, коран — *Korán*, культ — *kultusz, vallásgyakorlat*, лавра — *lavra, gör. kel. jákolostor*, мадонна — *madonna*, харакири — *harakiri*, церемония — *ceremónia*, шайтан — *sátán*, шарлатан — *sarlatán*, курюзло — *sejk*, эдем — *éden, paradicsom*, эльдорадо — *eldorádó, mesés ország*, янсенизм — *janzenizmus*, янсенист — *janzenista*, кабала — *kabala*, кабалистика — *kabalisztika*, папа — *pápa*, темьян — *lőmjén*, мистика — *misztika*, окрестить — *megkeresztel*, патриарх — *patriárka*, прелат — *prelátus*, пресбитер — *presbiter*, примас — *primás*, протестант — *protestáns (férj)*, протестантизм — *protestantizmus*, рабби — *rabbi*, реформация — *reformáció, hitújítás*, ритуальный — *rituális*, секта — *szekta, felekezet*, секуляризация — *szekularizáció, egyházi vagyonnak világi célra való le-*

joglalása, синагога — *zsinagóga*, схизма — *skizma*, egyházszakadás, схизматический — *skizmatikus*, талисман — *talizmán*, теократия — *teokrácia*, *papuralom*, теология — *teológia*, униат — *uniátus*, *görög katolikus*, фетишизация — *fétiszizálás*, фетишизм — *fetisizmus*,

аврель — *aureola*, *dicsjény*, брат — (*testvér*) — *barát* (*szerzetes*), автокефальный — *autokefál*, *önálló vezetővel* bíró, авгур — *augur*, *madárjós*, абстиненция — *absztinencia* агиография — *hágiográfia* (*szenlek életének irodalma*)

Zene

орган — *orgona*
 ария — *ária*
 гармоника — *harmónika*
 гитара — *gítár*
 окарина — *okarina*
 свинкопа — *szinkópa*
 филармония — *filharmónia*
 цимбалы — *cimbalom*
 романс — *románc*
 тамбур — *tambura*, *rég dob*
 дуда — *duda*
 балалайка — *balalajka*
 гимн — *hímnusz*
 мелодия — *melódia*
 опера — *opera*
 соната — *szonáta*
 флейта — *nép flóta*
 цитра — *citera*
 серенада — *szerenád*
 арфа — *hárfa*

аккорд — *akkord*, баритон — *bariton*, баркарóла — *barcaróla*, *gondoladal*, вибратор — *vibrátor*, виóла — *viola*, виртуóз — *virtuóz*, гармония — *harmónia*, граммóфон — *gramofon*, гусли

— *guszta*, *orosz népi hangszer*, гуслияр — *guszlár*, гóбой — *oboa*, дудка — *duda*, дуэт — *duett*, интонация — *intonáció*, концерт — *koncert*, ксилофон — *xilofon*, *facimbalom*, лира — *lira*, мандолина — *mandolin*, оперётка, оперётта — *operett*, оратория — *oratórium*, саксофон — *szakszofon*, саксофонист — *szakszofonista*, скáла — *skála*, сóло — *szóló*, солист — *szólista*, такт — *taktus*, тенор — *tenor*, трио — *trió*, триóль — *trióla*, фагот — *fagott*, бугóсир, флажолёт — *flazsolel*, *üveghang*, фуга — *fuga*, хроматизм — *kromatizmus*, хроматический — *kromatikus*, цимбалист — *cimbalmos*, цыганщина — *cigányosság*, электрофон — *elektrofon*, *villamos zenegép*, зуммер — *zűmmögő*, композиция — *kompozíció*, органист — *orgonista*, партитюра — *partitúra*, педаль — *pedál*, пиано — *pianó*, рефрén — *refrén*, симфония — *szimfonia*, туш — *tuss*, фраза — *frázis*, хор — *kórus*, кар, хорист — *kórista*, хормейстер — *karmester*

J E G Y Z E T E K

- [1] Vö.: Melich János: Szláv jövevényszavaink. 1—2. Budapest, 1903., 1905., Bakos József: Szókincs, Budapest, 1954. (Kézirat.)
- [2] Vö.: Kniezsa István: A magyar nyelv szláv jövevényszavai, I. 1—2. Akad. Kiadó, Budapest, 1955.
- [3] Erdődi József: Az orosz nyelv hatása a magyar nyelvre 1945. után c. tanulmányában (MNy., 77—79. évf.) mintegy 40 olyan szót gyűjtött össze, amelyek a felszabadulás után terjedtek el nyelvünkben. Minthogy ezeknek a szavaknak egyrésze csak átmeneti életű és a másik részéről sem állapítható ma még meg, hogy gyökeret vernék-e nyelvünkben, vagy eltűnnek az idők folyamán, munkám szótári részébe nem vettem fel őket.
- [4] Vö.: Dr. Csánk Béla min. oszt. tanácsos: Orosz—magyar hasonlósági szótár, Beregszász, 1940.
- [5] Vö.: Vincze László—Vincze Flóra: Német—magyar hasonlósági szótár, Aczél Testvérek kiadása, Budapest, 1944.
- [6] Vö.: Honti Rezső: Orosz Nyelvtan, Budapest, Szikra R. T. kiadása.
- [7] Az eddigi véleményekkel ellentétben *Perényi József* (Studia Slavica II., 1—29.) megbízható adatok alapján bizonyítja, hogy a magyarság jelentős része új hazájába való érkezése előtt *hosszantartó* érintkezésben volt szlávokkal, (a Volga és Don között), a *keleti szlávokkal* való kapcsolatai pedig a VI—VII. századig nyúlnak vissza. Perényinek ez az utóbbi megállapítása lényegében meg fogja változtatni a magyar nyelv szláv jövevényszavairól eddig vallott nézeteket. Amíg ugyanis idáig az a felfogás uralkodott, hogy szláv jövevényszavaink többségükben a honfoglalás után kerültek át nyelvünkbe, és hogy a magyarság keleti szlávokkal csak legfeljebb futó kapcsolatban állhatott valaha, Perényi véleménye szerint a földműveléssel és halászattal kapcsolatos jövevényszavainkat a keleti szlávoktól is átvehettük *még a honfoglalás előtt*. Bár ő is elismeri, hogy az átadó nyelv meghatározása kellő fonetikai adatok hiányában nagyon nehéz, sőt néha lehetetlen is, mégis az a véleménye, hogy pl. a *borona* szót sokkal könnyebb megmagyarázni az orosz *борона*-ból, mint a dél-szláv *brana*-ból. Ugyanígy keleti szláv kölcsönzésnek minősíti a *vajda*, *német*, *Duna*, *halom*, *rab*, *szolga*, *cseléd*, *marázsháló*, *szégye*, *tanya* szavakat is. Amíg tehát nyelvészeink eddig csak a *lengyel* (поляк) szót tartották kétségtelenül keleti szláv eredetűnek, addig Perényi szerint újabb és alaposabb kutatások az általa felvázolt új történeti adatok és főleg a még fel nem tárt, de remélt archeológiai adatok alapján a keleti szláv kölcsönzések kimutatásának egészen új perspektívája előtt állunk.

Йожеф Бихари:

Русско-венгерский сравнительный словарь

Материал настоящей работы состоит из двух частей: 1. введение, 2. словарная часть.

Введение даёт некоторые указания, как использовать словарь на практике, и подчёркивает, что автор обсуждает свой материал только с точки зрения дидактики, а не с точки зрения истории языка. Поэтому вторая часть работы, словарь заключает в себе лишь те венгерские и международные слова, которые как по звучанию, так и по значению почти совсем или отчасти похожи на соответственные русские слова.

Все слова даны не по алфавитному, а по тематическому порядку.